

» Editor Graeme Davis «

KRÁLOVNY
hvizdy

DUCHAŘSKÉ A HOROROVÉ POVÍDKY
BRITSKÝCH A AMERICKÝCH SPISOVATELEK

Obsahuje příběhy z pera Mary Shelley, Louisy May Alcott,
Harriet Beecher Stowe, Edith Wharton a mnoha dalších

KRÁLOVNY
hrůzy

Compilation copyright © 2019 by Graeme Davis
Introduction © 2019 by Graeme Davis

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Petra Johana Poncarová, 2022
Cover © faceout Studio, 2022
© DOBROVSKÝ s. r. o., 2022

ISBN 978-80-277-1854-2 (pdf)

A decorative black and white border with intricate floral and scrollwork patterns, framing the central text.

Sestavil
Graeme Davis

KRÁLOVNY *hrůzy*

HOROROVÉ A DUCHAŘSKÉ POVÍDKY
BRITSKÝCH A AMERICKÝCH
SPISOVATELEK

FØBØS

Obsah

ÚVODEM	7
<i>Graeme Davis</i>	
PROMĚNA	11
<i>Mary Wollstonecraft Shelley</i>	
TEMNÁ DÁMA	33
<i>Anna Maria Hall</i>	
MORTON HALL	45
<i>Elizabeth Gaskell</i>	
DUCHAŘSKÁ HISTORKA	91
<i>Ada Trevanion</i>	
INŽENÝROVO VYPRÁVĚNÍ	105
<i>Amelia B. Edwards</i>	
ZTRACENÍ V PYRAMIDĚ ANEB PROKLETÍ MUMIE	127
<i>Louisa May Alcott</i>	
DUCHAŘSKÁ HISTORKA TOMA TOOTHACREA	141
<i>Harriet Beecher Stowe</i>	
KENTUCKYHO DUCH	151
<i>Elizabeth Stuart Phelps</i>	
CHRIGHTON ABBEY	171
<i>Mary Elizabeth Braddon</i>	
OSUD MADAM CABANEL	207
<i>Eliza Lynn Linton</i>	
VAROVÁN A OZBROJEN	225
<i>Charlotte Eliza Riddell</i>	
PORTRÉT	245
<i>Margaret Oliphant</i>	

SVATYNĚ SMRTI	289
<i>Emilia Francis Strong, lady Dilke</i>	
PŘÍZRAK Z BECKSIDE	295
<i>Alice Rea</i>	
SKRYTÉ DVEŘE	311
<i>Violet Paget</i>	
BEZ VYSVĚTLENÍ	341
<i>Mary Louisa Molesworth</i>	
NA SVOBODU	395
<i>Mary Cholmondely</i>	
JESKYNĚ OZVĚN	415
<i>Helena Blavatská</i>	
ŽLUTÁ TAPETA	427
<i>Charlotte Perkins Gilman</i>	
ZÁDUŠNÍ MŠE	447
<i>Edith Nesbit</i>	
TYBURNSKÉ STRAŠIDLO	459
<i>Wilhelmina FitzClarence, hraběnka z Munsteru</i>	
VÉVODKYNĚ NA MODLITBÁCH	467
<i>Edith Wharton</i>	
PRÁZDNÝ POZEMEK	491
<i>Mary E. Wilkins-Freeman</i>	
NEVĚDECKÝ PŘÍBĚH	509
<i>Louise J. Strong</i>	
NESPOKOJENÁ DUŠE	523
<i>Annie Trumbull Slosson</i>	
PŘIZPŮSOBENÍ	545
<i>Mary Austin</i>	
PODĚKOVÁNÍ	553
VYSVĚTLIVKY	555

S láskou věnováno mé manželce a nejlepší přítelkyni,
Jamie Paige Davisové, která mi každý den dokazuje,
že ženy jsou úžasné.

Úvodem

Graeme Davis

V sedmnáctém a osmnáctém století vycházely tzv. „knihy o dobrém chování“, které radily rodičům (zejména otcům), jak vychovávat děti (zejména dcery) a podporovat v nich uhlazené mravy a zdvořilost. V těchto knihách i v jiných spisech se nešetřilo inkoustem, když došlo na líčení morálně rozkladného účinku populárního čtiva. Romány a obecně všechny formy populární prózy údajně rozněcovaly city do nezdravé míry, probouzely ve čtenářích falešná očekávání ohledně života a vštěpovaly jim pomýlené hodnoty, a přílišné holdování senzační četbě bylo jistým krokem na cestě ke zkáze.

A přesto ženy gotické romány a jiné druhy senzační literatury nejen četly, ale dokonce je samy psaly. Clara Reeve – což byla navíc dcera duchovního – vydala v roce 1777 gotický román nazvaný *The Champion of Virtue* (*Ochránce ctnosti*, později kniha dostala název *Starý anglický baron*), v němž navázala na zásadní dílo tohoto žánru, *Otrantský zámek* Hughha Walpolea. Ve dvoudílném *Sicilském románu* Ann Radcliffe se poprvé objevil zasmušilý „byronský hrdina“ inspirovaný básníkem, jehož život byl často zdrojem pohoršení: tato postava je přímým předchůdcem Edwarda Cullena ze série *Stmívání* a Christiana Greye z *Padesáti odstínů šedi*. Ann Radcliffe dále napsala čtyřdílný klasický román

Žáhady Udolfa a z jejího díla čerpali mnozí pozdější spisovatelé včetně Fjodora Michajloviče Dostojevského, Edgara Allana Poea a markýze de Sade.

Dnešní čtenáři však znají především jedno jméno: Mary Wollstonecraft Shelley, autorku *Frankensteina*. Třebaže Mary Shelley navazovala na díla Clary Reeve, Ann Radcliffe a dalších průkopnic, právě její román jako první dosáhl skutečné nesmrtelnosti. Výsledné knize rozhodně neuškodilo, že autorka zápletku vymyslela za bouře, v rámci soutěže ve vyprávění příběhů, jíž se účastnil její manžel, romantický básník Percy Bysshe Shelley, dále lord Byron a Byronův lékař John Polidori, z jehož příspěvku do zmíněného klání později vznikl *Upír*, první novela s krvesajnou tematikou.

Jestliže už pomyslení na ženy čtoucí romány vyvádělo muže z míry, pak byla představa žen coby autorek prozaických děl ještě nesnesitelnější. Mnohé autorky včetně sester Brontëových se proto rozhodly vydávat svá díla pod mužskými pseudonymy (v tomto případě Currier, Ellis a Acton Bellovi) a další používaly pouze iniciály, jako o dvě stě let později J. K. Rowling. Jiné se zas odmítaly podvolit společenskému nátlaku a směle publikovaly pod svým vlastním jménem.

Podle britské spisovatelky a novinářky Hephzibah Anderson si však badatelé a kritici začali způsobů, jak spolu souvisí hororová literatura a gender, více všimat teprve v sedmdesátých letech dvacátého století. Například povídku Charlotte Perkins Gilman „Žlutá tapeta“ vykládá Anderson jako vyjádření autorčiny poporodní deprese vyhnané do téměř psychotické úrovně restriktivní paternalistickou „léčbou odpočinkem“, jíž byla spisovatelka vystavena.

Jinde najdeme stopy vzteku pramenícího z nefunkčních manželství přetvořené do příběhů o krvavých vraždách nebo pomstychtivé duchy strašící ty, jejichž drobným i velkým zločinům čelily ženy v dané době dnes a denně – a z nichž mnohé jsou dosud znepokojivě časté.

Samozřejmě ne všechny hororové povídky ženských autorek obsahují tyto podtexty a ne všichni ženští duchové jsou mstitelé, které teprve smrt osvobodila od společenských omezení. Definovat tyto autorky pouze na základě genderu je stejně špatné a přezíravé jako škatulkování na základě rasy, třídní příslušnosti či jiného faktoru. Nicméně je patrné, že mnoho žen vyniká v promyšlenější, psychologické formě hororové povídky, kde se krvavé výjevy a sadismus, jaké najdeme v díle některých spisovatelů – mužů, objevují pouze zřídka nebo vůbec. Například Violet Paget (která psala pod pseudonymem Veron Lee) využívala nadpřirozené prvky tak lehce, že její hororové povídky je mnohdy obtížné odlišit od jejích společensko-kritických děl.

Jiné spisovatelky přijaly nadpřirozeno se vším všudy. Mary Shelley zvládla ve *Frankensteinovi* nadpřirozený horor stejně obratně jako vědeckofantastickou zápletku. V povídce „Přízrak z Beckside“ Alice Rea děsivě oživuje běžnou součást anglického folkloru, zatímco Helena Blavatská, která proslula zejména jako zakladatelka spiritistické Teosofické společnosti, vypráví v „Jeskyni ozvěn“ velmi zdařilý duchařský příběh z ruského venkova.

Možná vůbec nejzajímavější a nejpřekvapivější jsou povídky autorek, které se natolik proslavily svými díly v jiných žánrech, že jejich výlety do světa hororu upadly téměř v zapomnění. Louisa May Alcott a Harriet Beecher Stowe nejsou známé díky svým hororovým povídkám a znalci hororu si Edith Nesbit sotva spojí s něčím jiným než s dětskou knihou *Děti železnice*. Edith Wharton získala za svůj velký román *Věk nevinnosti* Pulitzerovu cenu a třikrát byla nominována na cenu Nobelovu, avšak její hororové povídky zná ve srovnání s jejími proslulými společenskými romány jen málokdo. A není jediná. Řada autorek v tomto výboru tvořila napříč žánry a právě v tom spočívá možná největší rozdíl oproti jejich mužským protějškům. Spisovatelé jako E. A. Poe, H. P. Lovecraft nebo M. R. James měli sklon setrvávat ve svém žánru a svědomitě čtenářům servírovali to, co jim přineslo slávu a bohatství. Oproti tomu mnohé dámy, jejichž díla zdobí stránky

této knihy, psaly, co se jim zlíbilo, a překračovaly hranice a mísily žánry podle toho, jak si to žádal daný příběh. Odmítaly se nechat omezit společenským ideálem ženské noblesy a stejně tak se zdráhaly přijmout literární omezení, která jim vnucovaly zákonitosti trhu a hierarchie žánrů. Měly zkrátka chuť psát děsivě dobré povídky – a také to udělaly.

Proměna

Mary Wollstonecraft Shelley

1830

Mary Shelley (1797–1851), dceru feministické filozofky Mary Wollstonecraft a politického filozofa, spisovatele a předchůdce anarchismu Williama Godwina, dnes čtenáři znají hlavně jako autorku románu Frankenstein a manželku romantického básníka Percyho Bysshe Shelleyho, přítele lorda Byrona. Jen stěží si lze představit rodinné zázemí a kariéru odlišnější od dobového ideálu uhlazené dámy.

Mary Shelley svou matku nikdy nepoznala, jelikož Mary Wollstonecraft zemřela necelý měsíc po porodu. Dostalo se jí ale širokého a nekonvenčního vzdělání založeného na otcových politických teoriích. Díla Williama Godwina, v nichž podporoval spravedlnost a útočil na politické instituce, si získala mnoho obdivovatelů, mimo jiné i básníka Shelleyho. S ním se Mary – již jako jeho manželka – vydala v roce 1816 na slavnou cestu do Itálie ve společnosti lorda Byrona a jeho osobního lékaře Johna Polidoriho. Právě během této cesty se zrodil nápad, z nějž vznikl Frankenstein. Mary Shelley byla velmi plodná spisovatelka a kromě svého nejslavnějšího románu napsala také postapokalyptický román Poslední člověk (1826), historický román Dobrodružství

Perkina Warbecka (1830) a několik dalších románů a navíc povídky, cestopisy a recenze.

Ve většině jejích povídek se objevují gotické a nadpřirozené náměty. V povídce „Proměna“ (The Transformation) vypráví o zhýralém mladíkovi, který je lstí přinucen vyměnit si tělo s ďábelským skřetem. Povídka je plná čítankových gotických prvků včetně úpadku, chudoby, vzpoury a ohrožené ctnosti.

Vtom křeč mi tělem projela,
ač jsem trýzní ztratil cit;
když jsem však začal vyprávět,
hned nechala mě být.
A od těch dob, sám nevím kdy,
jen čekám na záchvat:
než hrůzný příběh vypovím, srdce mi nedá spát.

Z Coleridgeovy *Písně o starém námořníkovi*

Slyšel jsem, že když se člověku přihodí nějaké zvláštní, nadpřirozené či čarodějné dobrodružství, cítí se pak občas zmítán – jakkoliv si přeje onu událost utajit – jakýmsi intelektuálním zemětřesením, které ho nutí odhalit hlubiny duše jiné lidské bytosti. Jsem svědkem, že je to pravda. Sám sobě jsem svatosvatě odpřisáhl, že nikdy lidským uším nevyjevím hrůzy, které jsem si kdysi přivodil v důsledku své nemírné ďábelské pýchy. Onen svatý muž, který vyslechl mou zpověď a smířil mě s církví, je již po smrti.

Nikdo tedy neví, že kdysi...

A proč by to tak nemělo být? Proč vyprávět příběh o tom, jak byla rouhavě pokoušena Prozřetelnost, a o duši drtícím

ponížení? Proč? Odpovězte mi, vy, kdo jste znali záhad lidské podstaty! Já vím jen to, že tak to je, a navzdory silnému odhodlání – navzdory pýše, která mě dosud příliš silně ovládá – navzdory hanbě, a dokonce strachu, abych se nezhnusil svému druhu – musím promluvit. Janove! Mé rodiště – hrdé město, shlížející na modré Středozemní moře – pamatuješ si na mne v chlapeckých letech, kdy tvé útesy a mysy, tvé jasné nebe a veselé vinice tvořily celý můj svět? Šťastné to doby, kdy mladé srdce obývá těsně ohraničený vesmír, který svou omezeností nechává volné pole představitivosti, poutá naši tělesnou energii, a v tomto jediném životním období se nevinnost a potěšení pojí v jedno.

A přesto, kdo může vzpomínat na dětství a nevybavit si i jeho žal a trýznivé strachy? Narodil jsem se s nanejvýš pánovitou, povýšenou, nezkrotnou povahou. Báł jsem se pouze otce, který byl sice velkorysý a vznešený, ale také rozmarný a tyranský, a těmito vlastnostmi zároveň rozvíjel i usměrňoval divokou vznětlivost mé povahy. Díky němu byla poslušnost nutná, avšak nevzbuzoval ve mně žádnou úctu k motivům, které vedly jeho příkazy. Stát se svobodným a nezávislým mužem, nebo, lépe řečeno, mužem nestoudným a panovačným, to byla naděje a modlitba mého buřičského srdce.

Můj otec měl přítele, bohatého janovského šlechtice, který byl v politické vřavě té doby náhle odsouzen k vyhnanství a jeho majetek byl zabaven. Markýz Torella odešel do vyhnanství sám. Stejně jako můj otec byl i on vdovec: měl jediné dítě, dcerku Juliet, téměř ještě nemluvně, již zanechal v poručnictví mého otce. Jistě bych se byl k té půvabné dívence choval nelaskavě, avšak má pozice mě donutila stát se jejím ochráncem. Mnoho dětinských příhod směřovalo do jediného bodu – přimět Juliet, aby ve mně spatřovala skálu, která ji ochrání, a já v ní viděl stvoření, které by – nebýt mé opatrovnické péče – muselo zahynout kvůli své měkké a citlivé povaze, na niž rány života dopadají až příliš tvrdě. Vyrůstali jsme spolu. Růže rozkvétající v máji nebyla půvabnější než tato drahá dívka. Její obličej zářil krásou. Její postava, chůze,

hlas – i teď mi pláče srdce při pomyšlení na její poddajnost, jemnost, lásku a čistotu. Když mi bylo jedenáct a Juliet osm let, můj bratranec, mnohem starší než my dva – připadal nám jako dospělý muž –, si mé kamarádky velice všímal, nazýval ji svou nevěstou a žádal ji o ruku. Ona odmítla, a on trval na svém a proti její vůli ji táhl k sobě. S vzezřením a pocity šílence jsem se na něj vrhl – pokusil jsem se vytasit jeho meč – a visel jsem mu na krku s urputným odhodláním ho uškrtit: musel zavolat o pomoc, aby se z mého sevření vyprostil. Té noci jsem dovedl Juliet do naší rodinné kaple: přiměl jsem ji dotknout se svatých relikvií a trápil jsem její dětské srdce a znesvětil její rty přísahou, že bude mou, jediné mou.

Inu, tyto dny pominuly. Torella se za několik let vrátil a stal se ještě bohatším a zámožnějším než kdy dřív. Když mi bylo sedmnáct, zemřel mi otec. Žil oslnivě do té míry, že to hraničilo s marnotratností, a Torella se radoval, že má neplnoletost mu poskytne příležitost zlepšit stav mého majetku. S Juliet jsme se zasnoubili u otcova úmrtního lože – Torella se mi měl stát druhým otcem.

Toužil jsem vidět svět a bylo mi vyhověno. Vydal jsem se do Florencie, do Říma, do Neapole, a potom jsem odjel do Toulonu a nakonec jsem dorazil do cíle svých přání: do Paříže. V Paříži tehdy panovaly divoké poměry. Ubohý král Karel VI., tu přičetný, tu šílený, tu vladař, tu ubohý otrok, byl skutečným výsměchem lidství. Královna, dauphin, vévoda burgundský, byli střídavě spojenci a nepřátelé – tu se setkávali na marnotratných hostinách, tu prolévali krev ve sporech, slepí k žalostnému stavu své země i k nebezpečím, která jí hrozila, a zcela se oddávali zhýralým radovánkám nebo barbarskému boji. Má povaha mě stále provázela. Byl jsem domýšlivý a svévolný, miloval jsem okázalost, a hlavně jsem odhodil veškeré zábrany. Mí mladí přátelé dychtivě podporovali vášně, které jim poskytovaly potěšení. Byl jsem prohlášen za krasavce a mistra všech rytířských dovedností. Nebyl jsem spojen s žádnou politickou stranou. Stal jsem se

oblíbencem všech: opovážlivost a namyšlenost mi byly promíjeny kvůli velkému mládí – stalo se ze mě rozmazené dítě. Kdo by mě dokázal zkrotit? Torellovy dopisy a rady to nebyly – pouze silná nezbytnost, která mě navštěvovala v nenáviděné podobě prázdného měšce.

Avšak měl jsem prostředky, jak tuto prázdnotu zaplnit. Prodával jsem hektar za hektarem, panství za panstvím. Moje ošacení, mé šperky, mí koně a jejich čabraky, všemu tomu se v nádherné Paříži mohlo máloco rovnat, a půda, již jsem zdědil, zatím přecházela do vlastnictví jiných. Vévoda orleánský byl přepaden a zavražděn vévodou burgundským. Celé Paříže se zmocnil strach a hrůza. Dauphin s královnou se zavřeli doma, všechny radovánky byly odloženy.

Tento stav věcí mě unavil a mé srdce toužilo po místech, která jsem znával jako chlapec. Byl jsem téměř žebrák, ale stejně jsem se rozhodl vydat domů, vznést nárok na svou nevěstu a obnovit své bohatství. Několik šťastných kupeckých podniků, a budu zase bohatý. Nicméně jsem se nehodlal vrátit v prostém šatu. Prodal jsem i poslední zbývající panství poblíž Albara za polovinu ceny, ale za hotovost. Pak jsem poslal do Janova nejružnější vymoženosti, tapiserie a nábytek královské nádhery, abych si zařídil poslední pozůstatek svého dědictví, palác v rodném městě. Ještě chvíli jsem otálel, styděl jsem se totiž úlohy vracejícího se marnotratného syna, kterou jsem měl hrát a již jsem se obával. Poslal jsem napřed své koně. Jednoho španělského oře, kterému nebylo rovno, jsem poslal své zaslíbené nevěstě: jeho čabraka plála drahokamy a zlatou tkaninou. Vymínil jsem si, že se na ní budou všude proplétat iniciály Juliet a jejího Guida. Můj dar našel uznání v očích Juliet i v očích jejího otce. Ale přesto, vrátit se jako veřejně známý marnotratník, předmět nestydatého úžasu a možná pohrdání, a setkat se s výčitkami či výsměchem spoluobčanů, to nebyla nijak lákavá vyhlídka. Abych měl štít, který mě ochrání před odsudkem, požádal jsem o doprovod několik svých nejlépkovážnějších kumpánů: a tak jsem se vydal ozbrojen

proti světu a siláctvím maskoval pocit, který mě užíral – dílem strach a dílem kajícnost.

Přijel jsem do Janova. Kráčel jsem po dláždění paláce mých předků. Můj pyšný krok nijak neodpovídal pocitům v mém srdci, neboť jsem si byl hluboce vědom skutečnosti, že jakkoliv jsem obklopen veškerým luxusem, ve skutečnosti jsem žebrák. První krok, který jsem učinil v úsilí o Juliet, to musel dát všeobecně na vědomí. V pohledech všech lidí jsem viděl pohrdání nebo lítost. Torella se ke mně ani nepřiblížil. Není divu, že můj druhý otec ode mě očekával synovskou poslušnost a to, že jej přijdu navštívit jako prvního. Mě však dráždilo a bodalo vědomí vlastní pošetilosti a nedostatků, a tak jsem se snažil svalit vinu na jiné. Každou noc jsme v Palazzo Carega pořádali nezřízené pitky. Po bezesných a bouřlivých nocích následovala neklidná líná rána. Když přišel čas modlitby Ave Maria, ukázali jsme své líbezné tváře na ulici, posmívali jsme se střízlivým občanům a vrhali jsme nestydaté pohledy na ženy, které před námi ustupovaly. Juliet mezi nimi nebyla – ne, to ne, kdyby tam byla, tak by mě hanba vyhnala, pokud by mě dřív láska nepřiměla padnout jí k nohám.

Postupem času mě to unavilo. Náhle jsem navštívil markýze. Pobýval právě ve své vile, v jedné z mnoha, které zdobí předměstí San Pietro d'Arena. Byl máj, květy ovocných stromů vadly mezi hustým zeleným listovím, popínavé rostliny se rozrůstaly, zem byla posetá opadanými květy olivovníků, v myrtových živých plotech usedaly svatojánské mušky a nebe i země se oděly do kromobyčejně krásného závoje. Torella mě uvítal vlídně, třebaže vážně, avšak dokonce i z jeho tváře brzy zmizel stín nelibosti. Jakási podoba s mým otcem, jakýsi výraz a tón mladistvé prostoty a nevinnosti, to vše obměkčilo srdce dobrého starce. Poslal pro svou dceru – a uvedl mne jako jejího snoubence.

Když Juliet vstoupila, jako by komnatu prozářilo svaté světlo. Vypadala jako cherubín, s velkýma, jemnýma očima, plnými tvářemi s dolíčky a dětsky sladkými ústy, která vyjadřovala

vzácné spojení štěstí a lásky. Napřed se mě zmocnil obdiv, následovaný pyšným vědomím, že je mou, a rty se mi zkroutily ve zpupném triumfu. Nebyl jsem nadarmo chlapcem, jehož rozmazlovaly francouzské krasavice, abych se nenaučil umění potěšit měkké ženské srdce. Pokud jsem se k mužům choval panovačně, pak úcta, již jsem projevoval ženám, ve srovnání ještě víc vynikala. Započal jsem své námluvy tím, že jsem Juliet předvedl tisíce galantních gest, a ona, která se mi zaslíbila již v dětství, nikdy nepřipustila, aby se jí dvořil někdo jiný, a byla sice zvyklá na projevy obdivu, avšak do jazyka milenců ji nikdo nezasvětil.

Několik dnů šlo vše dobře. Torella nikdy nenarážel na mou výstřednost a choval se ke mně jako k oblíbenému synovi. Avšak když jsme začali hovořit o přípravách na mou svatbu s jeho dcerou, přišel čas, kdy na tuto půvabnou tvář věcí padl stín. Za života mého otce byla sepsána smlouva. Ve skutečnosti jsem způsobil její neplatnost, jelikož jsem rozházel všechno bohatství, které jsme měli s Juliet sdílet. Torella se v důsledku toho rozhodl pokládat smlouvu za zrušenou a navrhl jinou, a třebaže bohatství, které nám v ní uděloval, bylo nezměrně navýšeno, obsahovala tolik omezení co do možnosti ho utratit, že já, který jsem spatřoval nezávislost pouze ve volném průchodu pro svou panovačnou vůli, jsem mu vyčítal, že využívá mé situace, a zcela jsem odmítl na podmínky přistoupit. Starý pán se mě jemně snažil přivést opět k rozumu. Probuzená pýcha se však stala tyranem mé mysli: pobouřeně jsem mu naslouchal – a s pohrdáním ho odmítl.

„Juliet, ty jsi má! Nevyměnili jsme si snad v nevinném dětství sliby? Nejsme snad jedno před Bohem? A tvůj otec, který má chladné srdce a chladnou krev, by nás měl rozdělit? Buď velkorysá, má lásko, a buď spravedlivá: neber svému Guidovi dar, poslední poklad – neber zpět svůj slib –, pojďme se vzepřít světu, ponechme stranou vypočítavé stáří a ve vzájemných citech nalezneme útočiště ode všeho zlého.“

Musel jsem být vskutku zloduch, abych se snažil otrávit onen chrám svatých myšlenek a něžné lásky takovou sofistikou. Juliet se ode mě zděšeně odtáhla.

Její otec byl ten nejlepší a nejlaskavější z mužů a ona se mi snažila ukázat, že když ho uposlechne, vzejde z toho jen samé dobro. Markýz vřele přijme mé opožděné podrobení a po pokání bude následovat velkorysé odpuštění – zbytečná slova, kterými se mladá a jemná dcera snažila zapůsobit na muže uvyklého povyšovat svou vůli na zákon, a který se v srdci cítil být tak strašným a přísným despotou, že se nehodlal podvolit ničemu a nikomu s výjimkou vlastních panovačných tužeb!

S odporem rostla i má nenávist a moji divocí společníci byli připraveni přilévat olej do ohně. Vymysleli jsme plán, že Juliet uneseme. Napřed se zdálo, že bude korunován úspěchem. V polovině cesty nás však dohnal trpící otec a jeho služebníci. Následoval střet. Než přišla městská stráž a rozhodla, že zvítězili naši protivníci, dva Torellovi služebníci utržili nebezpečná zranění. Právě tato část mého příběhu mě nejvíce tíží. Sice jsem se změnil, avšak v této vzpomínce si sám sebe hnusím. Kéž se nikdo, kdo tento příběh slyší, nemusí ocitnout v mé kůži. Kůň dohnaný k zuřivosti jezdcem vyzbrojeným ostnatými ostruhami je stejně bezmocný, jako když jsem já otročil prudké tyranii vlastní povahy. Mé duše se zmocnil démon a sužoval ji až k šílenství. Cítil jsem v sobě hlas svědomí, ale když jsem se mu nakrátko poddal, za okamžik jsem byl znovu vytržen, jako by mě uchvátil vzdušný vír. Unášel mě proud zoufalé zuřivosti, pouhou hračkou bouří zrozených z pýchy.

Byl jsem uvězněn a díky Torellovi osvobozen. Znovu jsem se vrátil, abych jeho dítě odvezl do Francie, kterážto ubohá země byla v té době obětí námořních pirátů a skupin zákona nedbajících vojáků a zločinci jako já poskytovala vděčné útočiště. Naše pletichy však byly odhaleny. Byl jsem odsouzen k vyhnanství, a jelikož už jsem v té době měl obrovské dluhy, můj zbývající majetek padl do rukou pověřenců, aby byly splaceny. Torella se

mi znovu nabídl za prostředníka a žádal pouze slib, že zanechám neúspěšných pokusů o něj a o jeho dceru. Jeho nabídky jsem zavrhl, a když jsem byl vyhozen z Janova coby osamělý a ožebračený vyhnanec, představoval jsem si, že je to můj triumf. Mí společníci se rozprchli: již před několika týdny byli vypovězeni z města a odjeli do Francie. Zůstal jsem sám, bez přátel, a neměl jsem po boku meč a v měšci ani dukát.

Toulal jsem se po pobřeží, mé duše se zmocnil vír vášní a rval ji na kusy. Jako by mi v hrudi planulo žhavé uhlí. Napřed jsem uvažoval, co bych měl podniknout. Mohl bych se připojit ke skupině námezdních vojáků bez pána. Pomsta! To slovo mi připadalo jako balzám, objímal jsem ho, laskal se s ním, až mě nakonec uštklo jako had. Pak jsem zas zavrhoval a nenáviděl Janov, onen malý kout světa. Chtěl jsem se vrátit do Paříže, kde se to jen hemží mými přáteli, kde budou moje služby s nadšením přijaty a kde si mohu vydobýt mečem bohatství a přimět své nicotné rodiště a falešného Torellu, aby želeli dne, kdy mě vyhnali ze svých hradeb jako nového Coriolana. Vrátit se do Paříže – takto opěšalý – jako žebrák – a předstoupit v chudobě před ty, které jsem dříve okázale hostil? Už jen to pomyšlení mě trýznilo.

Začal jsem si uvědomovat skutečný stav věcí a v závěsu za tím uvědoměním šlo zoufalství. Již několik měsíců jsem byl vězněm a strážně vězení sice vybičovaly mou duši k šílenství, avšak přemohly mou tělesnou schránku. Byl jsem slabý a sinalý. Torella využil tisíce rafinovaných prostředků, aby mi poskytl pohodlí, avšak já je všechny odhalil a vysmál se jim a sklidil, co zasela má zatvřelost. Co jsem mohl dělat? Shrbit se před nepřitelem a požádat o odpuštění? Raději zemřít tisícero smrtí! To vítězství nikdy nezískají! Nenávist – přísahal jsem věčnou nenávist! Nenávist ke komu? K čemu? Od toulavého psance k mocnému šlechtici! Já a mé pocity pro ně nic neznamenaly: na někoho tak nehodného již zapomněli. A Juliet! Její andělská tvář a postava sylfidy se třpytily mezi mraky mého zoufalství

s marnou krásou, neboť jsem ji ztratil – slávu a krásu světa! Někdo jiný ji nazve svou – onen rajský úsměv bude žehnat jinému!

Dokonce i teď mi selhává srdce, když si znovu vybavím ten shluk pochmurných myšlenek. Tu jsem byl zkrušen téměř k slzám, tu jsem blouznil v mukách, a pořád jsem se toulal po skalnatém pobřeží, které bylo s každým krokem divočejší a nehostinnější. Převislá skaliska a holé srázy shlížely na oceán, kde neplatí příliv a odliv, zely tam černé jeskyně a mezi zákoutími vyhloubenými mořem se s mumláním třísily neplodné vody. Tu mi téměř zahradil cestu prudký sráz, tu jsem zase málem nemohl projít kvůli suti spadané z útesu. Blížil se večer, když se od moře zvedla šerá síť mraků, náhle, jako mávnutím čarodějné hůlky, poskvřnila pozdní azurové nebe a zakalila a rozrušila dosud poklidné hlubiny.

Oblaka měla zvláštní fantastické tvary a měnila se a mísila, jako by je pohánělo mocné kouzlo. Vlny zvedly své bílé koruny, hrom napřed mumlal a pak řval nad vodní pustinou, která nabyla tmavě fialového odstínu a zpěnila se. Místo, kde jsem stál, shlíželo z jedné strany na širý oceán a z druhé na rozečklý mys.

Kolem tohoto mysu náhle připlula větrem hnaná loď. Marně se námořníci snažili přimět ji k návratu na širé moře – vichřice ji hnala na skály. Loď ztroskotá – všichni na palubě zahynou! Kéž bych byl mezi nimi! Mému mladému srdci se poprvé zjevila myšlenka na smrt smíšená s radostí. Byl to strašlivý pohled, hledět na loď zápasící s osudem. Sotva jsem námořníky rozeznal, ale viděl jsem je. Brzy bylo po všem! Skála, tence pokrytá zmítajícími se vlnami a tím pádem neviditelná, číhala na svou kořist. Nad hlavou se mi ozval úder hromu, a v tu chvíli loď se strašným nárazem najela na skrytého nepřitele. Za okamžik se rozpadla na kusy. Já tam stál v bezpečí a opodál viděl své bližní, jak bezmocně bojují se zánikem. Připadalo mi, že vidím jejich zápas – opravdu, slyšel jsem jejich jekot, který

svou pronikavou bolestností překonal vytí vln. Temný příboj rozhazoval sem a tam úlomky vraku a loď brzy celá zmizela. Byl jsem tak zaujat, že jsem se díval až do konce, a pak jsem padl na kolena a skryl si obličej v dlaních. Když jsem znovu vzhlédl, cosi plulo po vlnách směrem k pobřeží. Čím dál víc se to blížilo.

Mohla by to být lidská postava? Bylo to stále zřetelnější a nakonec mocná vlna nadzdvihla celý náklad a složila ho na skálu. Skutečně to byla lidská bytost sedící obkročmo na truhlici! – Lidská bytost! Ale byl to opravdu člověk? Jistě nikdy žádný podobný neexistoval – byl to hnusný skřet se šilhavýma očima, pokřivenými rysy a znetvořeným tělem, hrůzný na pohled. Předtím jsem cítil vřelost k bližnímu, který byl takto vytržen z vodního hrobu, ale teď mi ztuhla krev v žilách. Skřet slezl z truhlice a odhrnul si z ohavné tváře rovné zcuchané vlasy.

„U svatého Belzebuba!“ zvolal. „Teď na mě někdo pořádně vyzrál.“ Rozhlédl se kolem a uviděl mě. „Ach, u všech đasů! Tady je další spojenec Mocného. Ke kterému svatému ses modlil, příteli – pokud ne k tomu mému? A přece si nepamatuji, že bys byl na palubě.“

Odtáhl jsem se od té zrůdy a jejího rouhání. Znovu se mě vyptával a já zamumlal jakousi neslyšnou odpověď. On však pokračoval:

„Tvůj hlas se ztrácí v tom nesouzvukném rachotu. Jak jen veliký oceán lomozí! Školáci, když se vyhrnou ze svého vězení, nejsou hlasitější než tyto vlny, když si mohou volně hrát. Ruší mě. Už nechci poslouchat jejich špatně načasované potyčky. Ticho, starý Oceáne! – Větry, ustaňte! – Vraťte se domů! – Oblaka, rozleťte se k protinožcům a zanechte nám čisté nebe!“

Když mluvil, natáhl své dlouhé vyzáblé paže, které se podobaly pavoučím kusadlům, jako by objímal rozlehlý prostor před sebou. Byl to zázrak? Mraky se rozlomily a uprchly, napřed vykouklo azurové nebe a pak se nad námi rozprostřelo klidné modré pole, bouřlivou vichřici vystřídal jemný vánek ze západu, moře se uklidnilo a z vln zbylo jen čeření hladiny.

„Mám rád poslušnost, dokonce i u těchto hloupých živlů,“ poznamenal skřet. „A tím víc u nezkrotné lidské mysli! Musíš uznat, že to byla pořádná bouře – a celou jsem ji vytvořil já sám.“

Mluvit s tím kouzelníkem znamenalo pokoušet Prozřetelnost. Avšak člověk má v úctě Moc, a to ve všech podobách. Úžas, zvědavost, fascinace, již jsem nedokázal setřást, to vše mě k němu táhlo.

„Jen pojď, příteli, neboj se,“ promluvil ten ubožák. „Když mě něco potěší, jsem dobromyslný, a něco na tvém souměrném těle a pohledné tváři ve mně skutečně budí radost, třebaže vypadáš trochu zkroušeně. Ty jsi ztroskotal na zemi – já na moři. Možná bych mohl uklidnit bouři tvého osudu stejně, jako jsem to udělal ve svém případě. Budeme přáteli?“ Nato napřáhl ruku, ale já se jí nedokázal dotknout. „V tom případě společníci – to je také dobré. A teď, zatímco si odpočinu po tom lomcování, které mám za sebou, pověz mi, proč ty, když se zdáš být mladý a statečný, se takto osaměle a sklesle potuluješ po divokém mořském pobřeží?“ Hlas toho ubožáka byl skřípavý a strašlivý a na to, jak se při řeči kroutil, byl děsivý pohled. Přesto nade mnou získal jistý vliv, který jsem nedokázal překonat, a vypověděl jsem mu svůj příběh. Když jsem skončil, hlasitě a dlouze se rozesmál. Ten zvuk se odrážel od skal a připadalo mi, že kolem mě ječí samo peklo.

„Ach, ty Luciferův bratranče!“ řekl. „I ty jsi tedy padl skrze svou pýchu, a třebaže jsi jasný jako syn Jitra, jsi připraven vzdát se raději svého pohledného zevnějšku, nevěsty a pohodlí než se poddat tyranii dobra. Vážím si tvé volby, na mou duši! Tys tedy uprchl, vzdal se a hodláš hladovět na těchto skalách a nechat ptáky, aby ti vyklouvali mrtvé oči, zatímco tvůj nepřítel a tvá snoubenka se radují ze tvé zkázy. Připadá mi, že tvá pýcha se zvláště podobá pokoře.“

Když mluvil, tisíce myšlenek mi zabodlo do srdce jedovaté zuby.

„Co chceš, abych udělal?“ zvolal jsem.

„Já! – Ale nic, jen to, aby sis lehl a před smrtí se pomodlil. Kdybych však byl na tvém místě, vím, jaký čin by se měl podniknout.“

Přistoupil jsem k němu blíž. Díky svým nadpřirozeným schopnostem se v mých očích stal orákulem. A když jsem ho oslovil, projelo mi tělem zvláštní nadpozemské vzrušení: „Mluv! Uč mne! K jakému činu mi radíš?“

„Pomsti se, člověče! Poniž své nepřátele! Vlož nohu na krk toho starce a zmocni se jeho dcery!“

„Rozhlížím se na východ i na západ,“ zvolal jsem, „ale nevidím jak! Kdybych měl zlato, mohl bych dokázat mnohé, ale chudý a sám jsem bezmocný.“

Zatímco skřet naslouchal mému vyprávění, seděl na své truhlici. Teď slezl, dotkl se pružiny a víko truhlice se prudce otevřelo! Jaký to zdroj bohatství se v ní ukázal – spousta planoucích šperků, lesklého zlata a bledého stříbra. Zrodila se ve mně šílená touha zmocnit se toho pokladu.

„Někdo tak mocný jako ty může bezpochyby učinit cokoli,“ poznamenal jsem.

„Nikoliv,“ pronesla zrůda skromně, „nejsem tak všemocný, jak vypadám. Ty můžeš lačnit po něčem, co vlastním, avšak já bych to všechno vyměnil být jen za drobný díl, nebo dokonce za zápůjčku toho, co patří tobě.“

„Co vlastním, je ti k službám,“ odvětil jsem trpce, „má chudoba, mé vyhnanství, má hanba – s radostí ti to vše věnuji a nic za to nechci.“

„Dobrá! Děkuji ti. Přidej k svému daru ještě jednu věc a poklad bude tvůj.“

„Mým jediným dědictvím je nic – co bys ještě chtěl?“

„Tvou sličnou tvář a souměrné končetiny.“

Otřásl jsem se. Copak mě ta všemocná zrůda hodlala zavraždit? Neměl jsem ani dýku. Modlit jsem se zapomněl – ale zbledl jsem.

„Žádám zápůjčku, nikoliv dar,“ pokračovalo to strašlivé stvoření. „Půjč mi na tři dny své tělo. Zatím si necháš moje, aby tvá

duše nezůstala bez vězení, a na oplátku dostaneš mou truhlici. Co říkáš na ten obchod? Žádám jen tři krátké dny.“

Jsmo nabádáni, že hovořit o zakázaných věcech je nebezpečné, a můj příklad to dobře dokazuje. Když se ta historie zapíše v krotkých slovech, zdá se možná neuvěřitelné, že jsem tomuto návrhu vůbec naslouchal, avšak navzdory nepřirozené ohavnosti bylo na té bytosti, jejíž hlas dokázal vládnout zemi, vzduchu a moři, cosi fascinujícího. Zmocnila se mě dychtivá touha skřetovi vyhovět, neboť s onou truhlicí bych mohl vládnout světům.

Váhal jsem pouze ze strachu, že nedodrží úmluvu. Pak jsem si ale pomyslel, že brzy beztak zemřu na opuštěném pobřeží, a končetiny, po kterých skřet baží, už mi nebudou patřit – stálo to za pokus. Krom toho jsem věděl, že podle pravidel kouzelnického umění existují zařikadla a přísahy, které se nikdo z těch, kdo čarodějnictví provozují, neodvážív porušit. Váhal jsem s odpovědí, a on pokračoval, tu stavěl na odív své bohatství, tu mluvil o nicotné ceně, již požadoval, až mi připadalo jako šílenství ho odmítnout. A tak to chodí – pustíme-li svou bárku po proudu, popluje s ním a poženě se přes jezy a vodopády, a když své chování odevzdáme divokému proudu vášně, odnese nás, aniž víme kam.

Skřet pronesl řadu přísah a já ho zaklínal mnoha svatými jmény a viděl jsem, že ten zázrak moci, ten vládce živlů, se při zmínce o nich chvěje jako podzimní list. A jako by z jeho nitra mluvil duch, neochotně a pod nátlakem, mi nakonec přerývaným hlasem vyjevil kouzlo, kterým mohl být donucen, kdyby mě chtěl oklamat, vydat neprávem získanou kořist. Musí se smísit naše teplá živá krev, tím se kouzlo zhatí.

Dost o tomto zvrhlém námětu. Nechal jsem se přesvědčit – a stalo se, jak skřet řekl.

Když přišel rozbřesk, ležel jsem na kamenité pláži a nepoznával vlastní stín. Zjistil jsem, že jsem se změnil v hrůzný tvar, a proklínal jsem vlastní prostotu a slepou důvěřivost. Truhlice stála opodál – plná zlata a drahých kamenů, za které jsem prodal

tělesnou schránku, již mne obdařila příroda. Pohled na truhlici mě trochu uklidnil: tři dny brzo uplynou.

A skutečně uplynuly. Skřet mě zaopatřil hojnými zásobami jídla. Napřed jsem sotva dovedl chodit, natolik podivné a vykloubené byly všechny mé končetiny, a můj hlas byl hlas démona. Avšak byl jsem potichu, obrátil jsem tvář ke slunci, abych neviděl svůj stín, počítal hodiny a hloubal nad dalším postupem. Přimět Torellu, aby mi padl k nohám, jemu navzdory se zmocnit Juliet – to všechno se dalo s bohatstvím v truhlici snadno dokázat. V noční tmě jsem spal a snil o naplnění svých tužeb. Dvakrát zapadlo slunce – a potřetí vyšlo. Byl jsem rozrušený a plný obav.

Ach, očekávání, jak strašlivé dokážeš být, když tě rozdmýchává spíše strach než naděje! Jak se ovíváš kolem srdce a bráníš mu tlouci! Vysíláš neznámou bodavou bolest do celého našeho slabého těla! Tu se zdá, že nás rozdrtíš jako skleněné střepy a smeteš do nicoty – a hned nám dáváš novou sílu, která ale nic nezmuže, a tak nás mučíš pocitem, jaký musí trýznit silného muže, který cítí, že nedokáže rozbít své okovy, třebaže se ohýbají v jeho sevření. Přejasně nebeské těleso zvolna přecházelo po východním nebi, dlouho otálelo na zenitu a ještě pomaleji se sunulo k západu, dotklo se okraje obzoru – a bylo pryč! Jeho záře spočívala na vrcholcích útesu, ale i ty zmatněly a zešedly. Večernice jasně zářila. Skřet brzy přijde.

A on nepřišel! – U samotného nebe, on nepřišel! Noc se vlekla ve své únavné délce, a když začala upadat a den jí sypal šed' do tmavých vlasů, slunce znovu vzešlo nad nejnešťastnějším ubožákem, který kdy haněl jeho svit. Takto jsem strávil tři dny. Klenoty a zlato – ach, jak jsem si je hnusil!

Inu, inu – nebudu tyto stránky očerňovat svým ďábelským třetěním. Mé myšlenky byly příliš strašlivé, běsnící vřava, která mi zaplnila duši. Na sklonku třetího dne jsem usnul. Nespál jsem od onoho třetího západu slunce, kdy skřet nepřišel. Zdálo se mi, že ležím Juliet u nohou, a ona se usmála a pak vykřikla – protože uviděla mou proměnu –, ale pak se jí vrátil do tváře úsměv,

protože před ní pořád klečel její pohledný milenec. Avšak nebyl jsem to já – byl to on, ten démon, oděný do mých končetin, mluvil mým hlasem a získával si ji mými zamilovanými pohledy. Snažil jsem se ji varovat, ale jazyk mi vypověděl službu, snažil jsem se ho od ní odtrhnout, ale byl jsem jako vrostlý do země – a ta muka mě probudila. Viděl jsem osamělé, pusté svahy – šplí-chající moře, tiché pobřeží a nad nimi modré nebe. Co to mělo znamenat? Byl můj sen pouhým zrcadlem pravdy? Namlouval si snad skřet mou zaslíbenou nevěstu? Okamžitě bych se vrátil do Janova – ale byl jsem vyhnancem. Zasmál jsem se – ze rtů mi vyrazil skřetův jekot – já a vyhnán! Ach ne! Oni přece nevyhnali tyto ohavné končetiny, které jsem obýval! S nimi jsem mohl vstoupit do rodného města beze strachu, že na sebe přivolám trest smrti.

Vydal jsem se pěšky do Janova. Už jsem si na své pokřivené končetiny celkem zvykl. Nikdy nebyl žádný tvor tak špatně uzpůsoben k přímému pohybu. Postupoval jsem jen s největšími obtížemi. Krom toho jsem se chtěl vyhnout všem vískám rozese-tým na pobřeží, protože jsem nechtěl ukazovat svou ohavnost. Kdyby mě někdo spatřil, jak jdu kolem, snad i malí chlapci by mě ukamenovali jako zrůdu, a když jsem náhodou potkal několik málo venkovanů či rybářů, obdařili mě nevlídnými pozdravy. Avšak než jsem se přiblížil k Janovu, padla temná noc. Uvědomil jsem si, že vzhledem k nebývale vlhému a příjemnému počasí markýz i s dcerou s největší pravděpodobností opustili město a vydali se do svého venkovského útočiště. Právě z Villy Torella jsem se pokusil Juliet unést a předtím jsem strávil mnoho hodin zkoumáním terénu a znal jsem v okolí každou píď. Vila stála na krásném místě, mezi stromy na břehu potoka. Když jsem se přiblížil, ukázalo se, že mé dohady byly správné: a navíc že se společnost ve vile oddává hodování a radovánkám. Dům byl totiž rozsvícen a vánek ke mně nesl útržky jemné veselé hudby. Sevřelo se mi srdce. Torella byl natolik laskavý a velkorysý, že by se jistě veřejně neoddával projevům radosti z mého nešťastného

vyhnanství – pokud k tomu neměl důvod, o němž jsem se ani neodvažoval uvažovat.

Venkované byli všichni na nohou a shromáždili se kolem vily. Musel jsem se schovat, a přesto jsem toužil někoho oslovit, vyslechnout cizí rozhovor či jakýmkoliv způsobem zjistit, co se ve skutečnosti děje. Nakonec jsem vstoupil na pěšiny v těsné blízkosti sídla a našel jsem jednu, která byla dost temná na to, aby zahalila mou nesmírnou děsivost. Přesto se však v jejím stínu potulovali i další lidé.

Brzy jsem zjistil vše, co jsem chtěl vědět – vše, z čeho se mi napřed zastavilo srdce hrůzou a pak začalo vřít pobouřením! Následujícího rána se měla Juliet provdat za kajícího, napraveného, milovaného Guida – následujícího dne se měla má nevěsta zaslíbit pekelnému démonovi! A já jsem to způsobil – má prokletá pýcha, mé ďábelské násilí a hříšné, modlářské uctívání vlastního já – mé hříchy zavinily, co se stalo. Pokud bych se totiž zachoval tak jako ten darebák, který mi ukradl tělo – kdybych byl přišel za Torellou a choval se zároveň prosebně a důstojně, přiznal své provinění a požádal za odpuštění, bylo by se mi ho dostalo: *Jsem nehoden vašeho andělského dítěte, ale dovolte mi, abych na ni vznesl nárok později, kdy mé změněné chování dokáže, že se zříkám svých neřestí. Vynasnažím se, abych jí byl hoden. Vydávám se sloužit v boji proti nevěřícím, a až se vám bude zdát, že můj zbožný zápal a pravé pokání za skutky minulosti vyvážily mé zločiny, dovolte mi, abych se znovu nazýval vaším synem.* Tak promluvil a kajícíník byl uvítán jako marnotratný syn v Bibli: porazili pro něj tučné tele a on, třebaže pořád krácel po téže cestě, projevoval tak otevřenou lítost nad svou pošetilostí, tak poníženě ustoupil ze všech svých práv a projevoval tak horlivé odhodlání znovu jich nabýt kajícím a ctnostným životem, že si laskavého starce rychle získal, a v rychlém sledu následovalo plné odpuštění i obnovení zasnub s jeho půvabnou dcerou.

Ach, kdyby mi tak anděl z ráje byl pošeptal, abych jednal jako on! Avšak jaký osud teď čekal nevinnou Juliet? Svolí Bůh

s tak hnusným svazkem, nebo jej nějakým zázrakem zničí a spojí zneuctěné jméno Carega s tím nejhorším zločinem? Měli se brát druhého dne za úsvitu. Existoval jen jeden způsob, jak tomu zabránit: postavit se nepříteli a vynutit si stvrzení naší dohody. Cítil jsem, že toho docílím pouze bojem na život a na smrt. I kdyby mé zkroucené paže nakrásně dokázaly vládnout vojenskou zbraní, neměl jsem meč – ale měl jsem dýku a v té spočívala má naděje.

Nebyl čas nad tou otázkou dlouze uvažovat: mohl jsem při tom pokusu zemřít, avšak kromě planoucí žárlivosti a zoufalství mého srdce si čest i pouhá lidskost žádaly, abych raději padl, než abych toho démona nechal uskutečnit své pletichy. Hosté odešli, světla začala zhasínat a bylo zjevné, že obyvatelé vily se chystají k odpočinku. Ukryl jsem se mezi stromy. Zahrada byla opuštěná, brány zavřené. Toulal jsem se kolem domu a přišel jsem pod jedno okno – ach, dobře jsem ho znal! V pokoji se mihotalo jemné pološero, závěsy byly napůl roztažené. Byla to svatyně nevinnosti a krásy. Její nádhera byla jakoby umenšena drobným nepořádkem způsobeným tím, že v komnatě skutečně někdo bydlel. Všechny rozházené věci svědčily o vkusu té, jež místnost posvěcovala svou přítomností. Viděl jsem, jak Juliet vešla rychlým, lehkým krokem – jak přistoupila k oknu, ještě víc roztáhla závěsy a vyhlédla do noci. V kadeřích jí pohrával veselý svěží větřík a odnášel jí vlasy z mramorově průsvitného čela. Sepjala ruce a pozvedla oči k nebi. Slyšel jsem její hlas. „Guido!“ zašeptala tiše. „Můj Guido!“ A pak, jako by ji přemohla plnost srdce, klesla na kolena. Její zdvižené zraky, ladný postoj, zářivá vděčnost, která jí prozařovala tvář – ach, slova jsou příliš krotká! Mé srdce, vždy si budeš jen malovat, protože nebeskou krásu onoho dítěte světla a lásky nedokážeš přesně zachytit.

Zaslechl jsem krok – kdosi rychle a pevně krácel po stinné cestě. Brzy jsem uviděl blížícího se kavalíra, bohatě oděného, mladého a připadalo mi, že velmi pohledného. Přikradl jsem se

ještě blíž. Mladík přišel k domu a zastavil se pod oknem. Juliet vstala, a když znovu vyhlédla ven, uviděla ho a řekla – ne, nedokážu to, ani po takové době nejsem s to zopakovat projevy její jemné stříbřité něhy, které byly určeny mně, avšak odpověděl on.

„Nepůjdu dovnitř, zůstanu tam, kde jsi byla,“ zvolal, „a kde vzpomínka na tebe kráčí jako duch, co sestoupil na návštěvu z nebes, a venku a v bdění strávím dlouhé hodiny, než se opět setkáme, má Juliet, abychom se již neodloučili, ve dne ani v noci. Avšak ty, má lásko, jdi na lože: v chladném ránu a trhaném větru by ti zbledly tváře, a tvé oči prozářené láskou by mohla naplnit ospalost. Ach, má nejsladší, kdybych tak na ně mohl vtisknout jediný polibek, myslím, že potom bych dokázal spočinout.“

A pak se přiblížil ještě víc a připadalo mi, že se chystá vlézt oknem do její komnaty. Do té doby jsem váhal, abych nevydělil Juliet, avšak v tu chvíli jsem se již neovládl. Vyrazil jsem vpřed, vrhl jsem se na něj, strhl ho stranou a volal jsem: „Hnusný, odporný lumpe!“

Nemusím opakovat přízviska, která byla všechna zdánlivě určena osobě, jíž se nyní cítím být součástí. Juliet se vydral ze rtů výkřik. Já jsem neslyšel ani neviděl – pouze jsem cítil svého nepřítele, jehož hrdlo jsem sevřel, a rukojeť své dýky. Bránil se, ale nemohl uprchnout. Nakonec ochraptěle vydechl následující slova: „Udělej to! – Udeř! – Znič toto tělo – a ty budeš dál žít: kéž je tvůj život dlouhý a veselý!“ Při těch slovech se dopadající dýka zarazila, on ucítil, že mé sevření povolilo, vyprostil se a vytasil meč. Mezitím povyk v domě a louče, které se rychle pohybovaly z komnaty do komnaty, poukazovaly na to, že nás od sebe brzy odtrhnou. Uprostřed všeho běsnění jsem uvažoval – pokud on nepřežije, nezáleží mi na tom, že možná zasadím smrtelnou ránu sám sobě. On si ovšem dosud myslel, že jsem se zarazil. Pozoroval jsem jeho ničemné odhodlání: chtěl využít mého váhání a podnikl náhlý výpad. Já se však vrhl na jeho meč a v tutéž chvíli zabořil svou dýku do jeho boku se skutečným, zoufalým odhodláním. Společně jsme padli, váleli se po sobě,

a proud krve, která tekla z našich zejících ran, se smísil na trávě. Nic víc nevím – omdlel jsem.

Znovu jsem obživil: a byl jsem slabý téměř k smrti. Uvědomil jsem si, že ležím na posteli – a vedle ní klečí Juliet. Jak podivné! Prvními lámanými slovy jsem požádal o zrcadlo. Vypadal jsem tak děsivě a byl jsem tak pobledlý, že má ubohá snoubenka chvíli váhala, jak se mi později přiznala. Avšak Bůh je mi svědkem, že když jsem spatřil drahý obraz svých vlastních známých rysů, pomyslel jsem si, že jsem opravdu pohledný mladík. Přiznávám, že je to slabost, a připouštím, že skutečně chovám značnou lásku ke své tváři a k tělu, které vidím, kdykoliv se podívám do zrcadla. Mám ve svém domě více zrcadel a radím se s nimi častěji než kterákoliv janovská krasavice. Než mě prudce odsoudíte, dovolte mi podotknout, že nikdo nezná hodnotu vlastního těla lépe než já a kromě mě nejspíš nikdy nikdo nezažil, že by mu tělo někdo ukradl.

Napřed nesouvisle jsem mluvil o skřetovi a jeho zločinech a vyčítal jsem Juliet, že příliš snadno přijala jeho lásku. Myslela si, že blouzním, a není divu. Přesto chvíli trvalo, než jsem sám sebe přesvědčil a připustil, že ten Guido, jehož pokání mi ji opět získalo, jsem byl já sám. Třebaže jsem zrůdného skřeta trpce proklínal a žehnal dobře mířené ráně, která ho připravila o život, najednou jsem se zarazil, když jsem slyšel, jak Juliet říká: „Amen!“ Věděl jsem totiž, že ten, komu zlořečím, jsem já sám. Když jsem nad tím chvíli uvažoval, naučil jsem se mlčet – a trocha cviku mi umožnila mluvit o té strašné noci, aniž bych se dopouštěl obzvlášť nápadných chyb.

Rána, již jsem sám sobě zasadil, nebyla jen na oko – trvalo dlouho, než jsem se zotavil. Laskavý a velkorysý Torella však u mě sedával a moudře ke mně promlouval způsobem, jaký dokáže přimět přítele k pokání, a drahá Juliet mi byla neustále nablízku, sloužila mým potřebám a povzbuzovala mě svými úsměvy a uzdravení mého těla a náprava mé mysli šly ruku v ruce. Popravdě jsem nikdy docela nenabyl své původní síly – od té

doby jsem pobledlý a trochu shrbený. Juliet se občas odváží hořce zmínit zlo, které způsobilo tuto proměnu, ale já ji okamžitě políbím a řeknu jí, že to byla změna k lepšímu. Jsem teď vřelejší a věrnější manžel a je pravdou, že nebýt té rány, nikdy bych ji nemohl nazvat svou.

Na mořské pobřeží jsem se už nevrátil a také jsem nepátral po démonově pokladu, avšak když uvažuji o minulosti, často mě napadá, a můj zpovědník se nijak nezdráhal tu myšlenku podpořit, že to možná byl spíše dobrý duch než zlý skřet, seslaný mým strážným andělem, aby mi ukázal pošetilost a mizérii pýchy. Nakonec jsem se tedy poučil, a byla to sice tvrdá lekce, ale osvojil jsem si ji tak, že mi teď přátelé a spoluobčané přezdívali *Guido il Cortese*, tedy zdvořilý Guido.

Temná dáma

Anna Maria Hall

1850

Anna Maria Hall, rozená Fielding (1800–1881), se narodila v Dublinu a v patnácti letech se přestěhovala s matkou do Anglie. Tam se setkala s básnířkou Frances Arabellou Rowden, která se začala zajímat o dívčíno vzdělání. Několik jejích žaček se stalo známými spisovatelkami své doby – patřila k nim Caroline Lamb, která pobouřila tehdejší společnost velmi veřejným poměrem s lordem Byronem, básněmi imitujícími jeho styl a tím, že sebe a básníka dosti rozpoznatelně zobrazila ve svém gotickém románu Glenarvon.

Oproti tomu se životu Anny Marie Fielding skandály vyhýbaly. V roce 1824 se provdala za Samuela Cartera Halla, novináře irského původu. Později se aktivně věnovala charitativní práci a podílela se na založení nemocnice pro souchotináře v Bromptonu (což je dnešní Bromptonská královská nemocnice), nadace Florence Nightingale (díky níž byla založena první škola pro zdravotní sestry na světě) a dobročinné organizace pro pomoc vychovatelkám a dámám na penzi a v obtížných životních situacích. Rovněž se angažovala v boji proti alkoholismu a za ženská

práva. V šedesáti osmi letech obdržela od britské vlády státní penzi za své zásluhy o společnost.

V její rané tvorbě převažují „črty o irské povaze“, což byl oblíbený žánr v dobových časopisech. Rovněž psala divadelní hry a romány, většinou s irským dějištěm či tematikou. Její díla však v Irsku nebyla nikdy populární, jelikož se nepřidala ani na katolickou, ani na protestantskou stranu, a v obou táborech nacházela mnoho důvodů ke chvále i kritice.

Povídka „Temná dáma“ (The Dark Lady) se většinou jejích děl vymyká, avšak nikoliv proto, že se týká nadpřirozených témat – například autorčin román *Midsummer Eve: A Fairy Tale of Love* (Svatojánský večer: pohádka o lásce) vychází z irských legend o vílách –, nýbrž z důvodu, že se odehrává v pevninské Evropě. Jak je patrné z dalších povídek v tomto svazku, kontinentální Evropa, zejména pak Švýcarsko a Itálie, byla v devatenáctém století oblíbená coby dějiště literárních děl, jelikož zprostředkovávala čtenářům, kteří sami neměli dostatečné finanční prostředky na cestování, romantiku kavalírských cest. V této povídce napraví mrzutého knížete setkání s rodinným duchem.

Za denního světla se lidé lehko smějí „duchařským historkám“. Když na trávě tančí sluneční paprsky a i nejhlubší lesní paseky jsou poseté pouze jemnými stíny listnatých stromů, když rozeklaný hrad, který proti noční obloze působí tak záhadně a přísně, může posloužit jako altánek pro dámu, když se spěchající vodopád třpytí diamantovými sprškami a bzukot včel a ptačí zpěv obracejí myšlenky k nadějím života a štěstí, tehdy se lidé mohou duchům vysmívat, pokud chtějí, ale co se mě týče, já jsem se nad záznamy o oněch tajemných návštěvnících nikdy nedokázala jen pousmát. Jsem pevně přesvědčena, že nadpřirozené

jevy existují, a nemohu v ně nevěřit pouze proto, že postrádám smyslové důkazy. Smysly nám popravdě poskytují hmatatelné důkazy o tak málo zázracích, jimiž jsme obklopeni, že bych je coby svědky nejradši zcela zamítla, místo abych celou záležitost na základě jejich podnětů pustila z hlavy.

Moje prababička se narodila v bernském kantonu a i v pokročilém věku devadesáti let byly její vzpomínky na „dávné doby“ stejně živé, jako by jí bylo patnáct: vypadala, jako by zrovna vystoupila z tapisérie zaznamenávající minulý věk, avšak chovala vřelé sympatie k přítomnosti. Když se rozrušila, mluvila velmi zvláštní angličtinou – míchala do ní francouzštinu (a rozhodně ne pařížskou) a místy i útržky němčiny. Její postřehy byly občas pozoruhodně působivé. „Hory u nás doma,“ říkala, „jsou vysoké, tak vysoké, že dohlédnou až do nebe, a člověk na nich za bouřky slyší Boha.“ Nikdy zcela neporozuměla skutečné kráse Anglie a s pohrdáním mluvila o tom, jak je náš ostrov plochý – o našich horách tvrdila, že jsou to pouhé „hrbolky“, nic víc, a naše zemědělství označovala za „laciné“, jelikož se tu země orá sama a člověk pak nemá co na práci. Zpívala nanejvýš zábavné písničky ve svém rodném dialektu a od rána do noci vyprávěla příběhy, zejména duchařské historky, avšak nikdy by takový příběh podruhé nevyprávěla někomu, kdo na duchy nevěří – říkala, že nejsou „pro zasmání“. Pamatuji si, že jeden z nich v jejích mladých posluchačích vždy vzbudil velký zájem, jelikož se v něm mísila skutečnost a romantika. Nelze jej však převyprávět tak, jak to dělávala ona: zjev staré dámy byl velmi pitoreskní a posluchači mohli obdivovat podivuhodně vyřezávanou ebenovou špacírku, krásu paličkovaných krajků, velikost a tíhu jejích dlouhých ošklivých náušnic, střih jejích šatů z pevného hedvábí, její neobyčejné boty s přezkami, snědý vrásčitý obličej, kde každá vráska znamenala výraz, a její široké zamyšlené čelo, pod nímž se třpytily jasně modré oči – a tuto jasnost si uchovávaly i v dobách, kdy už jí řasy zbělaly stářím. Všechny tyto zvláštnosti dodávaly jejím slovům na působivosti.

„V mládí jsem strávila mnoho šťastných dní s Amélií de Rohean na hradě jejího strýce,“ vyprávěla nám.

„Byl to pohledný muž, veliký, přísný snědý a hlučný, silák a ničeho se nebál – měl velké srdce a velkou hlavu.

Hrad se nacházel uprostřed vpravdě nádherné alpské krajiny, a přesto nebyl osamělý. Na dohled byla další obydlí, některá z nich velmi blízko, avšak od hradu je dělila strž, jíž se ve všech ročních obdobích valila zpěněná rychlá řeka. V téhle zemi nemáte ani ponětí, co je to proud – vaše proudy jsou jako děťátka, naše jako obři. Bystřina, o které mluvím, protínala údolí na dvě části, tu a tam z ní vyčuhovaly skály, kolem nichž se proháněla či valila, podle ročního období. Ve dvou místech byly tyto skály velmi užitečné, jelikož fungovaly jakožto mostní pilíře, čímž nám poskytovaly jediné spojení se sousedy na protější straně strže.

Monsieur, jak jsme hraběte vždy titulovaly, byl, jak jsem řekla, tmavý, přísný a prudký muž,“ vyprávěla prababička.

„Všichni muži jsou umínění, mé drahé mladé dámy,“ říkávala, „ale Monsieur byl ze všech nejsvéhlavější, všichni muži jsou sobečtí, ale on mezi nimi vynikal, všichni muži jsou tyrani...“ V tuto chvíli starou paní pokaždé přerušili příbuzní s výkřiky typu: „Ale no tak, babičko!“ nebo „Fuj, babičko, co to říkáte!“ a nato se babička poněkud nasupila, chvíli se ovívala vějířem, a následně pokračovala: „Ano, moji milí, každé stvoření jedná podle své nátury – všichni muži jsou tyrani a já se přiznám, že podle mého názoru mají Švýcaři, jejichž horské dědictví pochází téměř ze stejné doby, kdy byly švýcarské hory stvořeny, právo jednat tyransky. Rozhodně za to pána z Roheanu neviním a ani tehdy jsem ho nevinila, jelikož jsem si na něj zvykla. Amélie a já jsme vždy povstaly, když vešel do místnosti, a neposadily jsme se, dokud nás nevyzval. Nikdy ani jednu z nás neobdařil milým slovem či vlídným pohledem. A my nikdy nemluvily, aniž by nás neoslovil.“

„Ani když jste byly s Amélií samy, babičko?“

„To ano, to jsme si nejspíš povídaly, ale umírněně, jelikož nás pánova blízkost mrazila i tehdy, kdy nebyl přítomen. Amélie často říkala: ‚Milovat ho je nesmírně těžké, protože mi to sám nedovolí!‘ Co do krásy se v dnešní době Amélii nikdo nevyrovná. Vidím ji jako dnes, jak stávala před bohatě vyřezávaným zrcadlem v ponurém přijímacím pokoji s dubovým obložením, bohaté vlasy sčesané z plného oblého čela pod zdrženlivý dívčí čepec, který jí zakrýval zadní část hlavy, její šaty z hedvábného brokátu zděděné po babičce, kolem poprsí lemované skromnými volány, černý sametový nákrčník a náramky, které zdůrazňovaly dokonalost její perlově průsvitné pleti. Byla nejkrásnější ze všech stvoření a její kráse se vyrovnala i její dobrota. Připadá mi to jako včera, kdy jsme byly spolu – jako včera! A přesto jsem se dožila toho, že Amélie zestárla a mluvilo se o ní jako o staré paní, ale mně stará nikdy nepřipadala! Ach, má drahá Amélie!“

Ani po devadesáti letech babiččiny slzy nevyschly, její srdce bylo stále stejně vřelé a nikdy o Amélii nemluvila bez pohnutí. „Monsieur byl na svou neter velmi pyšný, jelikož byla součástí jeho samého: dodávala mu na vážnosti, přispívala k jeho zábavám a stala se mu nepostradatelnou, byla jediný sluneční paprsek v jeho domě.“

„Určitě ne jediný, babičko!“ zvolal vždy jeden z nás. „Vždyť i ty jsi tenkrát byla jako sluneční paprsek.“

„V přítomnosti Amélie jsem nebyla nic – pouhý její stín! Ti nejlepší a nejstatečnější z celé země by se radovali, kdyby mohli být na mém místě – já byla její vyvolená přítelkyně a někteří by dali v sázku život za jeden z jejích sladkých úsměvů, jimiž oblažovala svého strýce, avšak které se jeho srdce nikdy nedotkly. Monsieur nestrpěl, aby byli lidé šťastní, pokud to nebylo štěstí podle jeho gusta. Nikdy se neoženil a prohlásil, že ani Amélie se nikdy neprovdá. Říkal, že má k dispozici stejná potěšení jako on: hrad s padacím mostem, les, kde může lovit, psy a koně, sluhy a nevolníky, šperky, zlato a nádherné šaty, loutnu a cembalo, papouška – a přítelkyni! A k tomu takového strýce! Domníval

se, že v celé Evropě se druhý takový nenajde! Mnoho dní se Amélie tomuto výčtu výhod smála – tedy když její strýc opustil pokoj, před ním se nesmála nikdy. Avšak po nějakém čase smích utichl a vystřídalý jej vzdechy a slzy.

Když přijeli šlechtici na oficiální návštěvu, mohla se s nimi Amélie stýkat a při lovu a sokolničení potkala mnoho urozených pánů, avšak nikdy si nemohla na hrad sama nikoho pozvat ani žádné pozvání přijmout. Monsieur si představoval, že když jí zavře rty, zavře jí zároveň i srdce, a vychloubal se, že právě díky jeho výchově je Améliina mysl opevněna proti všem slabostem, jelikož se dívka bez sebemenšího náznaku hrůzy toulala v rozvalinách hradní kaple, kam se po soumraku neodvážil ani sám pán. Ono místo bylo zasvěceno rodinnému duchovi, který měl kapli po mnoho let zcela pro sebe. Duch se svého obydlí držel a málokdy je opouštěl, až na okamžiky, kdy se na hradě dělo něco špatného a strašidlo se rozhodlo zasáhnout. Tuto temnou dámu neboli *femme noir* vídali před smrtí posledního hradního pána ladně plout podél nechráněného mostního parapetu a stát na vrcholku skály a vyprávělo se o ní mnoho příběhů, jimž by v dnešním nevěřicím věku nikdo nevěnoval pozornost.“

„Babičko, ty víš, proč se tvoje přítelkyně tak neohroženě vydávala na území temné dámy?“ zeptala se má sestřenka.

„K tomu jsem se ještě nedostala,“ zněla odpověď, „a ty jsi pěkně drzá, když se mě ptáš na to, o čem nechci mluvit. Amélie se ducha rozhodně nijak nebála a temná dáma se na ni rozhodně nezlobila, jelikož se moje přítelkyně toulala v rozvalinách a nevšímal si, zda svítí slunce či měsíc, nebo jestli padla tma. Venkované tvrdili, že slečna musela přejít přes zkřížené hnáty, napít se vody z havraní lebky nebo o svatojánský večer devětkrát obejít začarované zrcadlo. To vše musela podle poddaných udělat, ne-li ještě víc: nikdo nepochyboval, že ji temná dáma zasvětila do jistých tajemství, jelikož čas od času byly slyšet tlumené hlasy, které spolu šeptem hovořily, a i když slečna prošla po můstku ke staré kapli, které chyběla i střecha, úplně sama,

služebnictvo pak vídalo stíny dvou lidí. Monsieur si v nebojácnosti své jemné neteře liboval a několikrát, když měl na hradě veselou společnost, ji o půlnoci poslal, aby přinesla větev ze stromu, který rostl pouze vedle oltáře ve staré kapli, a ona jej vždy ochotně uposlechla a větev přinesla, třebaže ne tak rychle, jak by si byl přál.

Améliina odvaha jí však nepřinesla klid. Zbledla, polštář měla často zmáčený slzami, zanedbávala hudbu, netěšil ji lov a její ochočený kamzík, jemuž se nedostávalo obvyklé pozornosti, odešel zpět do hor. Amélie se vyhýbala i mně – své přítelkyni, která by za ni položila život, nechávala mě samotnou, neodpovídala na mé prosby a nedbala na má nabádání.

Jednoho rána, když Amélie upírala pohled do knihy, již však ve skutečnosti nečetla, a já seděla opodál s vyšíváním, jsem zpozorovala, že jí po tvářích stékají slzy, a samotnou mě téměř oslepil pláč. Vtom jsem zaslechla, jak se po dlouhé galerii blíží pánův těžký krok – některé boty vržou, avšak ty jeho vrčely!

„Spas mě, spas mě!“ zvolala Amélie rozrušeně. Avšak než jsem stačila odpovědět, její strýc rozrazil dveře a stanul před námi jako blesk v lidské podobě. Držel v ruce otevřený dopis, oči mu žhnuly, nozdry měl rozšířené a trásl se hněvem tak, že se chvěly vitríny i starobylý porcelán.

„Znáš Charlese Le Maitre?“ zeptal se.

„Ano,“ přisvědčila Amélie.

„Jak ses seznámila se synem mého nejzavilejšího nepřítele?“

Amélie neodpověděla. Monsieur otázku zopakoval. Má přítelkyně přiznala, že se s ním setkala, a nakonec mu prozradila, že se scházejí ve zřícené části hradu! Vrhla se strýci k nohám – objala ho kolem kolen a láska jí propůjčila výmluvnost. Vyložila mu, jak hluboce Charles lituje onoho mnohaletého sporu, jak je upřímný, pravdivý a dobrý. Skláněla se hluboko, až prameny jejích vlasů dopadly na podlahu, a přiznala se, mírně, avšak rozhodně, že onoho mladého muže miluje a že se raději vzdá všeho bohatství světa, než aby na něj zapomněla.

Monsieur jako by se dusil, serval si krajkovou vázanku a cáry rozházel po podlaze – Amélie se k němu pořád tiskla. Nakonec ji od sebe odvrhl, vyčelil jí chleba, který pod jeho střechou jedla, a začal vršit špínu na památku její matky! A třebaže byla Amélie jemné a láskyplné povahy, probudil se v ní starý duch starého rodu a ta drobná dívka povstala a vzpřímeně stanula před tím bouřlivákem.

„Myslíte si,“ oslovila ho, „že jsem slabá jen proto, že se před vámi skláním? Že nemám žádné vlastní myšlenky, když vás snáším? Živil jste tuto tělesnou schránku, ale nikoliv moje srdce, nedal jste mi lásku, něhu ani soucit, ukazoval jste mě svým přátelům stejně, jako jim předvádíte koně. Kdybyste do mé hrudi laskavostí zasal semena lásky, kdybyste ke mně byl něžný jako otec, byla bych vám dcerou. Při vašem kroku jsem se vždy třásla, ale s tím je konec. Byla bych vás ráda milovala, důvěřovala vám a opatrovala vás, ale bála jsem se vám dát najevo, že mám srdce, abyste ho nerozsápal a neurazil. Ach, pane, ti, kdo očekávají lásku, a sami nemilují, a žádají důvěru, a sami nevěří, plývají krásným časem mládí a chystají si stáří, ve kterém je nikdo nebude ctít.“ Celý výjev skončil tím, že Monsieur byl stižen záchvatem a omdlévající Amélii odvedli sluhové do její komnaty.

Tu noc obklopily hrad bouře a přihnaly se ze všech světových stran – hromy, blesky a déšť! Pán ležel ve své majestátní posteli a byl znepokojen – sotva mohl uvěřit, že Amélie skutečně vyřkla ona slova: byl sice sebestředný a chladný, ale zároveň byl bystrý a zasáhla ho pravda jejího obvinění. Jeho srdce však zůstávalo zatvrzelé, nařídil sluhům, aby Amélii zamkli v její komnatě, chopili se jejího milence, až přijde na obvyklé dostaveníčko, a uvrhli ho do vězení. Jak jsem řekla, Monsieur ležel na svém vznešeném loži a jeho temnělou komnatu čas od času osvětlil blesk. Já sama jsem se usadila na podlaze před Améliinými dveřmi, ale neslyšela jsem ji plakat, třebaže jsem věděla, že je přemožena žalem.

Seděla jsem s hlavou opřenou o dveřní překlad, když vtom jakási postava prošla skrze bytelné dubové dveře komnaty, aniž

by se uvolnily petlice. Viděla jsem ji stejně, jako nyní vidím vaše tváře, v nichž se zračí mnohá pohnutí: nic se neotevřelo, ale ona postava prošla – byla temná, jakoby utkaná ze stínů a páry, ale naprosto zřetelná.

Věděla jsem, že je to temná dáma, a zachvěla jsem se, protože nikdy nepřicházela z rozmaru, nýbrž s určitým záměrem. O Amélii jsem se nebála, neboť temná dáma nikdy nevedla spory s ušlechtilými a ctnostnými lidmi. Pomalu, pomaleji, než mluvím, prošla chodbou, a cestou neustále rostla, a nakonec vešla do pánovy komnaty dveřmi přesně naproti místu, kde jsem seděla. Zastavila se u paty postele s nebesy a blesky, které se z oblohy jen sypaly, poskytovaly svými širokými pásy stálé osvětlení. Nějakou dobu stála temná dáma zcela bez hnutí, třebaže se jí pán hlasitě ptal, kde se vzala a co si přeje. Když bouře na okamžik polevila, sdělila mu, že i kdyby použil veškerou svou moc, nedokáže zabránit spojení Amélie a Charlese. Sama jsem její hlas slyšela: zněl jako noční vítr vanoucí mezi borovicemi, byl chladný a pronikavý a mrazilo z něj v uších i v srdci. Když mluvila, odvrátila jsem pohled, a když jsem se podívala zas, byla pryč! Bouře byla čím dál prudší a pánův hněv držel krok s válkou živlů. Sluhové se třásli neurčitou hrůzou, báli se a nevěděli čeho, a psi ještě umocnili jejich znepokojení tím, že tu hrozivě vyli a pak začali štěkat v nejvyšší možné tónině, pán přecházel po své komnatě, marně volal služebnictvo a dupal a klel jako šílenec.

Konečně se mezi údery blesku dostal k patě velkého schodiště a hned nato se začaly s hromobitím a řevem horských proudů mísit údery poplašného zvonu: sluhové pospíchali k pánovi, třebaže se zdálo, že sotva rozumí jeho slovům: trval na tom, ať mu předvedou Charlese. Všichni jsme se třásli, jelikož Monsieur byl jako šílený a sinalý zuřivostí. Dozorce, který měl mladého muže na starosti, se neodvažoval vstoupit do síně, v níž se rozléhal křik a těžké kroky, neboť když se vydal pro vězně, našel všechny petlice a mříže otevřené, železné dveře dokořán a Charles byl pryč. Pánovi se zjevně ulevilo, když mohl zapojit energii a konat:

nařídil okamžité pronásledování a navzdory bouři a zuřivosti živlů nasedl na svého oblíbeného válečného oře. Třebaže se velké brány chvěly a hrad se trásl jako osikový list, vyrazil vpřed a cestu mu osvětloval blesk: jeho kůň byl sice smělý a odvážný, ale sotva se dokázal pohnout z místa. Pán zarýval vznešenému zvířeti ostruhy hlouběji do slabin, až se déšť smísil s rudou krví. Konečně se kůň šíleným tempem rozběhl dolů po cestě k mostu, který musel mladík překročit, a když k němu dospěli, pán několik metrů před sebou rozeznal vlající plášť prchajícího. Kůň se znovu vzepřel jezdcově vůli a v očích se mu odrážely blesky. Proud řeky se podobal mase rudého ohně, nebylo slyšet nic krom řvoucích vod a sluhové následující pána svírali zábradlí mostu. Mladík, který o svém pronásledovateli vůbec nevěděl, rychle postupoval vpřed. Kůň znovu vyrazil. V tu chvíli se zjevila temná dáma, doprovázená poryvem větru, který se prohnal strží, za ní následoval vodní proud a strhl více než polovinu mostu. Pán přitáhl uzdu koni, jehož předtím hnal vpřed, a uviděl mladíka, jak s rozpraženými pažemi klečí na protějším břehu – na kolenou děkoval za záchranu z dvojího nebezpečí.

Mladíkova zbožnost na všechny zapůsobila a upřímně se radovali z jeho záchrany, třebaže se to neodvážili říct ani projevit pohledem. Nikdy jsem v nikom neviděla takovou změnu jako v pánovi, když opět prošel hradní branou: tváře mu zbělaly, oči se uklidnily, pyšné peří mu leželo zlomené na rameni, kráčel nejistým krokem a hlasem slabé dívky mě požádal: „Přines mi pohár vína.“

Byla jsem jeho číšnice, poprvé v životě mi zdvořile poděkoval a s vřelou vděčností mě poplácal po rameni – to pohlazení mě málem odmrstilo na druhou stranu síně. Co se stalo v jeho pokoji, nevím. Někteří říkali, že ho opět navštívila temná dáma: to nemohu říct, neboť jsem ji neviděla, a mluvím jen o tom, co jsem na vlastní oči spatřila, ne o tom, co se mi doneslo. Bouře skončila takovým úderem hromu, že v porovnání s ním byly předchozí zvuky jako chřestot oblázků, na něž doráží letní

vlnky. Následujícího rána poslal Monsieur pro kněze. Ten dobrák vstoupil do síně a vypadal vyděšeně, avšak Monsieur mu z kožené brašny nasypal kvart zlatáků a nařídil mu, ať opraví kostel, a to rychle, a když se měl onen svatý muž k odchodu, popadl ho za ruku a upřeně se mu zadíval do tváře. V tu chvíli mu na čele vyrašily velké kapky potu, jeho přísné, hrubé rysy podivně zjihly a tomu klidnému, bledému kazateli míru a lásky pošeptal: „Žádáš Boha, aby požehnal těm nejprostším venkovanům, kolem nichž procházíš na úbočí hory. Copak nemáš požehnání pro pána z Roheanu?“

„Můj synu,“ odvětil onen dobrý muž, „uděluji ti takové požehnání, jaké je v mé moci: kéž ti Bůh požehná a kéž se tvé srdce otevře, aby mohlo dávat i přijímat.“

„Vím, že mohu dávat,“ opáčil pyšný šlechtic, „ale co mohu dostat?“

„Lásku,“ upozornil ho kněz. „Všechno tvé bohatství ti nepřineslo štěstí, jelikož nemiluješ a nejsi milován!“

Monsieur se opět zachmuřil, ale následně se chmura vytratila. „O té věci mě budeš muset poučit,“ zamumlal a dobrý muž šel dál svou cestou.

Amélie zůstávala i nadále vězeňkyní, avšak Monsieur se změnil. Napřed se zavřel ve své komnatě a nestrpěl, aby do ní kdokoliv vstoupil, a sám si bral jídlo od jediného sluhy, který se odvážil přiblížit ke dveřím. Slyšeli ho, jak dnem i nocí přechází po pokoji. Jeho těžký krok k nám doléhal, když jsme se ukládali ke spánku, a při rozbřesku znovu a ti členové domácnosti, kteří se v noci budili, tvrdili, že chodí neustále.

Monsieur uměl číst. Ach, vy se smějete, avšak v oněch dobách a v oněch horách muži jako Monsieur obvykle neobtěžovali sebe ani jiné se vzděláním, avšak pán na Roheanu četl jak latinsky, tak řecky, a nechal si přinést knihu knih, již neotevřel již od dětství. Vytáhl ji ze sametové kazety a odnesl si ji a my jsme viděli jeho stín, jako stín obra, když se nad knihou skláněl. Několik dní si v ní četl a my doufali, že ho to promění a obměkčí – a třebaže

co do obměkčení si nejsem jistá, rozhodně to v něm vyvolalo velkou změnu. Už se vrtošivě netoulal po chodbách, nepráskal dveřmi a nenadával sluhům. Spíše se zdálo, že ho posedl jakýsi veselý démon, a Monsieur halekal starobylou píseň:

*Aux bastions de Geneve, nos canons
sont branquex;
s'il y a quelque attaque nous les feront ronfler,
viva! les cannoniers!*

Pak se odmlčel, tleskl rukama, jako by hrál na tympány, a rozesmál se. Jednou, když jsem procházela kolem, se ke mně vrhl a roztočil mě ve valčíku. Když mě pustil, chechtal se a nabádal mě, abych se cvičila v tanci a zahodila vyšívací rám. Sestavil kapelu s lesními rohy a trubkami a trval na tom, že pastevci koz a ovčí mají na horách zpívat budíčky a vesnické děti mají hrát na bubínky: rámus bylo jeho jediné pojetí radosti a štěstí. Celý kanton zapojil do oprav mostu a platil dělníkům dvojnásobnou odměnu. Do té doby do kostela ani nepáchl, ale teď se téměř každý den chodil dívat, jak postupují práce. Často se smál, mluvil si sám pro sebe a ve své veselosti povzbuzoval mastify k zápasům a vydával se na výpravy do okolí – nikdy jsme se nedozvěděli, kam chodí.

Konečně si nechal zavolat Amélii, zatřásl s ní a halasil, pak ji políbil a řekl, že doufá, že bude hodná. Nato jí oznámil, že má pro ni ženicha. Amélie plakala a prosila a pán křepčil a zpíval. Nakonec má přítelkyně omdlela, pán využil jejího bezvědomí a nechal ji odnést do kaple, kde před oltářem čekal ženich – a nebyl to nikdo jiný než Charles Le Maitre.

Žili spolu šťastně mnoho let. Monsieur byl ve všech ohledech lepší člověk, byť se stále choval podivínsky, a *femme noir* se mu znovu zjevila už jen jedinkrát. Bylo to za letní noci, temná dáma přišla poklidně a paží ukázala k nebesům.

Následujícího dne oznámil tlumený zvon údolí, že bouřlivý a pyšný starý pán na Roheanu vydechl naposledy.“

Morton Hall

Elizabeth Gaskell

1853

Elizabeth Gaskell (1810–1865), rozená Cleghorn Stevenson, byla v dětství poslána na vychování k tetě a vyrostla bez vlastních prostředků a bez záruky stálého domova. Dostalo se jí typického vzdělání pro mladé dámy, které se tehdy zaměřovalo na umění, klasickou literaturu a etiketu. Její spisovatelská dráha podle všeho začala v roce 1835, kdy si vedla deník zaznamenávající vývoj dcery Marianne. I poté se věnovala tématu rodičovství a psala o svých dalších dětech. Následujícího roku společně s manželem, unitářským ministrem Williamem Gaskellem napsali sérii básní Sketches Among the Poor (Črty ze života chudých), která následujícího ledna vyšla v časopise Blackwood's Magazine. Její první samostatné dílo, povídka „Clopton Hall“, vyšlo v roce 1840 ve sbírce nazvané Visits to Remarkable Places (Návštěvy pozoruhodných míst) a autorka byla uvedena pouze jako „jistá dáma“. V následujících osmi letech vydala nejrůznější povídky pod mužským pseudonymem Cotton Mather Mills – jméno nepochybně inspirované unitářskou vírou.

„Morton Hall“ je jednou z povídek Elizabeth Gaskell, které se v antologiích příliš často nevyskytují. Není tak evidentně gotická

jako dílo Mary Shelley, ale objevuje se v ní řada oblíbených prvků gotické a senzační literatury dané doby: rozpadající se panské sídlo, nevhodný sňatek a kletba či proroctví, které se nakonec naplní. Povídka „Morton Hall“ poprvé vyšla v týdeníku Household Words, který v letech 1850–1859 vydával Charles Dickens.

Kapitola I

Naše staré sídlo má být strženo a na jeho místě se postaví ulice. Řekla jsem sestře: „Ethelindo, jestli skutečně zbourají Morton Hall, tak to bude ještě horší než zrušení obilných zákonů.“ Sestra chvíli uvažovala a poté odvětila, že pokud má říct, co si myslí, tak přiznává, že podle ní v tom mají prsty papeženci, jelikož nikdy neodpustili příslušníkovi rodu Mortonů, který doprovázel lorda Monteaglea ve chvíli, kdy odhalil spiknutí střelného prachu, a co my víme, třeba kdesi v Římě vedou již po celé generace knihu, v níž jsou zaznamenány tajné soukromé dějiny všech významných anglických rodin a kde jsou poznamenána jména těch, na které papeženci nevraží, nebo jimž jsou naopak zavázáni.

Nějakou dobu jsme mlčely, ale jsem si jistá, že jsme myslely na jedno a totéž: náš předek, jistý Sidebotham, v té době patřil k Mortonovým lidem a v rodině se odedávna povídalo, že doprovázel svého pána i ve chvíli, kdy s lordem Monteaglem objevili pod parlamentem Guye Fawkese a jeho temnou lucernu. Byl snad v oné strašlivé tajemné knize, kterou sřeží v Římě papež a kardinálové, černý puntík u jména Sidebotham? Bylo to děsivé pomyšlení, ale zároveň nás ta představa poměrně těšila. Spousta smůly, která nás v životě postihla a kterou jsme my nazývaly „nevyzpytatelné cesty osudu“, avšak někteří sousedé ji připisovali nedostatku dobrého úsudku a prozíravosti z naší

strany, by se okamžitě vysvětlila, kdybychom byly předmětem smrtící nenávisti tak mocného řádu jako jezuité, před nimiž jsme se trásly hrůzou od chvíle, kdy jsme si přečetly pojednání nazvané *Jezuitka aneb Vyzvědačka v rodině*. Jestli právě tato úvaha přivedla sestru na onen nápad, nevím; znaly jsme sestřenici oné jezuitky z druhého kolena, takže lze říct, že máme spojení s literárními kruhy, a právě to mohlo v mysli mé sestry vyvolat onu překvapivou myšlenku, jelikož pronesla: „Biddy,“ (jmenuji se Bridget a pouze sestra mi říká Biddy), „co kdybys napsala nějaké vyprávění o Morton Hall! Svého času jsme přece Mortonovy dobře znaly a bylo by škoda, kdyby zcela vymizeli z paměti lidí, dokud my dvě ještě vládneme slovem a písmem.“ Přiznávám, že se mi ten nápad zamlouval, avšak styděla jsem se na něj přistoupit hned a ze skromnosti jsem se zdráhala. Nicméně mi skutečně vytanulo na mysli, kolik jsem toho slyšela o starém sídle v dávných dobách a že je to možná to jediné, co mohu udělat pro Mortonovy, na jejichž půdě žili naši předkové coby nájemci více než tři sta let. Nakonec jsem na ten návrh přistoupila, a jelikož jsem se obávala chyb, ukázala jsem svůj spis panu Swintonovi, našemu mladému kaplanovi, a ten dal všechno pěkně do pořádku.

Morton Hall se nachází přibližně osm kilometrů od centra města Drumble. Sídlo stojí na okraji vesnice, která byla v dobách, kdy se zámek stavěl, nejspíš stejně velká jako tehdejší Drumble, a dokonce i já pamatuji doby, kdy mezi vesničkou Morton a Drumblem vedl dlouhý úsek poměrně opuštěné cesty s vysokým živým plotem po obou stranách. Teď jsou všude ulice a Morton působí dojmem pouhého předměstí nedalekého velkého města. Náš statek se nacházel v místech, kudy nyní vede Liverpoolská ulice, a tam, kde stojí baptistická modlitebna, chodívali lidé střílet bekasiny. Náš statek musel být ještě starší než samotné panské sídlo, protože jsme na jednom z příčných trámů našli letopočet 1460. Můj otec byl na tuto výhodu dosti pyšný, jelikož panské sídlo nemělo starší datum než 1554, a pamatuji

si, že jednou se o té okolnosti příliš rozhovořil a urazil tím pan-skou hospodyni paní Dawsonovou, která přišla k matce na čaj. Tehdy jsme já i Ethelinda byly ještě děti. Moje matka si však povšimla, že paní Dawsonová nikdy nepřipustí, že by nějaký dům ve farnosti mohl být starší než Morton Hall, a spor ji začínal rozpalovat a málem naznačila, že Sidebothamovi datum zfalšovali, aby znevážili rytířovy předky a povýšili se nad něj jakožto potomci staršího rodu. Proto matka paní Dawsonovou požádala, aby nám před spaním pověděla o starém siru Johnu Mortonovi. Já jsem otci mazaně připomněla, že náš čeledín Jack není vždy tak docela pečlivý, když má za podzimních večerů včas zahánět naše alderneyské kravky do stáje. Otec vstal a vydal se za Jackem a my jsme si s paní Dawsonovou přisedly blíž k ohni, abychom si vyslechly vyprávění o siru Johnovi.

Sir John Morton žil přibližně v době, kdy byla znovu nastolena Stuartovská monarchie. Mortonové se přidali na správnou stranu, takže když přišel k moci Oliver Cromwell, daroval jejich půdu jednomu ze svých puritánských přívrženců – Skotovi, který se až do začátku války živil jako podomní prodavač a u toho zpíval náboženské písně a modlil se. Sir John musel odejít ze země a žil se svým královským pánem v Bruggách. Zmíněný zbohatlík, jmenoval se Carr, se přistěhoval na Morton Hall. S hrdostí mohu říct, že my – totiž naši předkové – jsme mu nedali nic zadarmo. Pěkně se zapotil, aby z nájemců dostal vůbec nějaké poplatky. Všichni věděli, co se sluší a patří, a nechtěli platit nájem nějakému kulatohlavci. Když se pokoušel uplatnit zákon, úředníci pochodili tak špatně, že už se jim do Mortonu znovu nechtělo – jak jsem říkala, do vesnice se muselo jít po oné dlouhé opuštěné cestě. Na zámku zas lidé slýchali zvláštní zvuky a začalo se povídat, že v domě straší. Avšak než se tam nastěhoval Richard Carr, nikdo tam nikdy nic podobného neslyšel a po jeho odchodu také ne, takže můžete hádat, nakolik oni zlí duchové dobře věděli, nad kým mají moc – nad rozvratnickými

vzbouřenci, nad nikým jiným. Na Mortonovy, což byl čestný a loajální rod, který věrně sloužil králi Karlovi skutky i slovy, si nedovolovali. Nakonec starý Oliver Cromwell vypustil duši a lidé povídali, že za oné divoké bouřlivé noci bylo slyšet jeho hlas vysoko na obloze, v místech, odkud se ozývá křik divokých hus, když táhnou v hejnech, a volal svého věrného následovníka Richarda Carra, aby ho doprovázel při strašném úprku, když ho ďáblové proháněli, předtím než ho odnesli do pekla. Carr do týdne zemřel. Ať už ho povolal mrtvý velitel, nebo ne, vydal se dolů za ním – a za jeho pekelným pánem.

Poté majetek přešel na Carrovu dceru Alice. Její matka byla jakýmsi způsobem spřízněna s generálem Monkem, který v té době přicházel k moci. Když Karel II. získal zpět trůn a mnozí vtíraví puritáni museli opustit neprávem nabyté pozemky a převléct kabát, Alice Carrová na Morton Hall zůstala a vládla tam jako královna. Slyšela jsem, že byla vyšší, než ženy obvykle bývají, a velice krásná. Navzdory vši své kráse to však byla přísná, tvrdá žena. Nájemci už za života jejího otce věděli, že je nesmlouvavá, ale teď, když panství vlastnila, to s ní měli ještě horší. Stuartovce nenáviděla ještě víc než její otec, vždy třicátého ledna, na výročí popravy krále Karla I., mívala k večeři telecí hlavu, a když přišel devětatřicátý květen a všichni muži i chlapci ve vesnici zlatili dubové listy a nosili je na klobouku na oslavu znovunastolení monarchie, na památku příhody, kdy se král Karel ukryl po bitvě v dubu, aby unikl pronásledovatelům, pozavírala Alice Carrová vlastníma rukama okna panského sídla a celý den seděla uvnitř potmě a ve smutku. Lidé proti ní nechtěli násilně povstat, protože to byla mladá a krásná žena. Říkalo se, že král poslal svého bratrance, vévodu z Albemarle, aby ji pozval ke dvoru tak dvorně, jako by Alice Carrová byla královna ze Sáby a Karel král Šalomoun, který ji žádá, aby jej navštívila v Jeruzalémě. Ale ona o tom nechtěla ani slyšet! Když král získal zpět, co mu patřilo, žila velice osaměle a na zámku s ní nezůstalo žádné služebnictvo, až na starou chůvu, a nikdo z nájemců jí neplatil, třebaže

její otec půdu koupil od parlamentu a zaplatil za ni poctivým krvavým zlatem.

Celou tu dobu žil sir John Morton kdesi na plantážích ve Virginii, odkud vyplouvaly lodi jen dvakrát do roka. Královský pán však pro něj poslal, aby se vrátil domů, což skutečně udělal, druhého léta po znovunastolení monarchie. Nikdo nevěděl, jestli se slečna Alice o jeho vylovení doslechla, avšak věděli o něm všichni vesničané a nájemci. Nijak je tedy nepřekvapilo, když jednoho červencového rána přijel sir John do vesnice v družném hovoru s mnoha veselými pány, samý smích a žert. Místní ho přišli uvítat v nejlepších šatech a s velkými dubovými haluzemi a sir John s nimi vesele a mile rozmlouval.

Vjeli do vsi na protější straně cesty vedoucí do Drumblu. Jak jsem již zmínila, Drumble v té době nic nebyl. Mezi poslední chalupou ve vesnici a bránou panského sídla se táhla stinná část cesty, kde se větve stromů téměř dotýkaly nad hlavou procházejících a tvořily zelené příšeří. Všimněte si, že mnoho lidí, kteří venku na sluníčku vesele hovoří, v tu ránu zmlknou, když vstoupí do chladného zeleného stínu, a buď chvíli mlčí, nebo mluví vážněji, pomaleji a tišeji. Staří lidé říkali, že přesně tak to bylo s těmi veselými pány, neboť je provázelo několik lidí, kteří chtěli vidět, jak Alice Carrová přijde o svou pýchu. Vzpomínali, že když ti kavalíři projížděli pod neprořezanými svěšenými větvemi, museli smeknout klobouky s peřím. Sir John podle mého mínění nejspíš očekával, že dáma kolem sebe shromáždila své přátele a připravila se na jakousi bitvu, aby před ním ubránila vchod do domu, avšak ona žádné přátele neměla. Jejím nejbližším příbuzným byl vévoda z Albemarle, který se na ni strašně hněval kvůli tomu, že odmítla přijít ke dvoru a tím podle jeho rady zachránit své statky. Inu, sir John jel mlčky a slyšet bylo jen údery kopyt mnoha koní a dusání dřeváků vesničanů.

Velká brána byla sice těžká, ale doširoka se rozletěla a oni vyjeli ke schodišti vedoucímu k domu, na kterém stála paní ve svých úzkých, prostých, puritánských šatech, tváře měla karmínové

a velké oči jí planuly. Za ní, vedle ní ani poblíž nebyl nikdo, jen stará roztřesená chůva, která se jí držela za šaty v prosebné hrůze. Sir John se zarazil. Nemohl vytáhnout s meči a válečnými zbraněmi proti ženě. Svými přípravami na to, jak si vynutí vstup násilím, se zesměšnil ve vlastních očích a dobře věděl, že i v očích svých veselých pohrdlivých přátel, takže se otočil, přikázal jim zůstat na místě, přijel ke schodišti a promluvil s mladou paní. Viděli ho, jak tam s ní hovoří, klobouk v ruce, a ona, povznesená a chladná, si stojí za svým, jako by to byla svrchovaná panovnice s armádou za zády. Nikdo neslyšel, co si řekli, avšak on se rozjel zpátky a tvářil se velmi vážně. Ten rozhovor ho znatelně proměnil, avšak jeho šedé oči ještě více připomínaly pohled jestřába, jako by viděl cestu ke svému konci, třebaže byl dosud daleko. Se sirem Johnem nebylo radno žertovat, takže když prohlásil, že změnil názor a nepřeje si vyrušovat onu půvabnou dámu, která nyní vlastní jeho dům, rozjel se i se svými kavalíry do hostince ve vesnici a celý den se tam hlučně bavili, hostili nájemce, osekali větve, které jim ráno bránily v cestě, rozdělali na obecním pozemku oheň a na něm spálili maškaru, o níž někteří tvrdili, že je to starý Cromwell, a jiní zas, že představuje Richarda Carra. Mohl to prý být ten i ten, protože kdyby tomu kavalíři nedali lidské jméno, téměř každý by to považoval za poleno s vidlicí. Avšak stará chůva později vesničanům prozradila, že paní Alice opustila slunné schodiště sídla a uchýlila se do chladného stinného domu, kde se posadila a rozplakala se tak, že její ubohá věrná služebná nikdy nic podobného neviděla a nedokázala si vůbec představit, že by její hrdá mladá paní mohla prolévat takové slzy. Proplakala celý letní den, a pokud únavou na chvíli ustala a pouze vzdychala, jako by jí pukalo srdce, slyšely vrchními okny, která byla otevřená kvůli horku, jak mezi stromy vesele zvoní zvony z vesnice, a doléhaly k nim hlasité refrény veselých kavalířských písní, a to vše k poctě Stuartovců. Mladá dáma mlčela a jen jednou či dvakrát hlesla: „Ach bože! Jak jsem opuštěná!“ Stará chůva věděla, že je to pravda, a nemohla jí oponovat, a jak

později tvrdila, od začátku jí připadalo, že takový unavený pláč značí, že brzy přijde nějaký velký žal.

Myslím, že to byl nejpochemurnější žal, který kdy postihl hrdou ženu, avšak přišel v podobě veselé svatby. Jak se to stalo, to se ve vesnici nikdo nedozvěděl. Rozverní pánové následujícího rána odjeli z Mortonu tak lehce a bezstarostně, jako by dosáhli svého cíle a sir John se ujal vlády nad svými statky. Postupem času začala chůva bázkivě chodit do vsi na trh a paní Alici potkávali místní na lesních pěšinkách. Pořád si udržovala své vznešené a pyšné způsoby a byla jen o něco bledší a smutnější.

Pravda byla taková, že se prý do sebe se sirem Johnem během onoho vyjednávání na schodech zámku zahleděli. Paní Alici zaujal oním divokým hlubokým způsobem, jímž celý život přijímala veškeré vjemy, které se v ní hluboce usadily, jako by se vypálily do jejího nitra. Sir John byl kavalír galantního zjevu a měl v sobě jistou cizokrajnou eleganci a uhlazenost. On se však do ní zahleděl jinak – jako muž, jak mi bylo řečeno. Paní Alice byla krásná žena, kterou mohl zkrotit a přimět, aby ho poslechla na zavolání a pokývnutí. Možná si v jejích zjihlých očích přečetl, že by ji mohl získat, a veškeré právní problémy ohledně vlastnictví panství by se snadno a příjemně vyřešily. Přijel zas, ubytoval se u přátel v okolí, potkával ji na jejích oblíbených vycházkách, v ruce klobouk s peřím. Přemlouval ji a ona vypadala mírněji a půvabněji než kdy dřív, a nakonec se nájemci dozvěděli, že brzy bude svatba.

Po sňatku s ní nějakou dobu zůstal na Morton Hall a poté se vydal zpátky ke dvoru. Povídalo se, že právě to, jak tvrdohlavě odmítala jet s ním do Londýna, vyvolalo jejich první hádku, avšak takové dvě prudké a silné povahy by se musely pohádat i v první den manželského života. Paní Alice prohlásila, že u dvora není místo pro počestné ženy. Sir John ale jistě věděl, co je dobré, a ona mu měla věřit, že se o ni postará. On ji však nechal dočista samotnou. Napřed přehořce plakala, ale pak se vrátila ke své staré pýše a byla ještě nadutější a zasmušilejší než

dřív. Postupem času vypátrala tajné protestantské skupinky, a jelikož jí sir John vždy poskytoval dostatek peněz, obklopila se zbytky staré puritánské strany a snažila se v manželově nepřítomnosti najít útěchu v dlouhých ukňouraných modlitbách, ale nebylo to nic platné. Ať se k ní choval jakkoliv, pořád ho milovala strašlivou láskou. Povídalo se, že jednou si oblékla šaty své komorné a vykradla se do Londýna, aby zjistila, co tam sira Johna drží, a něco, co tam zahlédla nebo zaslechla, ji naprosto změnilo, protože se vrátila a zdálo se, že má zlomené srdce. Říkalo se, že jediný člověk, jehož kdy milovala celou divokou silou své duše, ji zradil. Pokud ano, žádný div! I v nejlepších chvílích to bylo pochmurné stvoření a jako dcera svého otce si měla pokládat za velikou čest, že se provdala za Mortona. Neměla očekávat příliš.

Po zoufalství přišlo náboženství. Každý starý puritánský kazatel měl v Morton Hall otevřené dveře. Už jen to by sira Johna znechutilo. Mortonové se o náboženství nikdy příliš nestarali, ale když už, chovali se dobře k vlastním lidem. Když sir John přijel domů a očekával radostné uvítání a něžné projevy lásky, manželka ho kárala a modlila se nad ním, citovala mu poslední puritánské pojednání, které slyšela, a on jí odpovídal kletbami, proklínal ji i její kazatele a zapřisáhl se, že žádnému kazateli se na jeho sídle nedostane útulku ani uvítání. Paní Alice se na něj pohrdlivě podívala a pronesla, že by ji zajímalo, ve kterém anglickém hrabství se zmíněný dům nachází, ale že v domě, který koupil její otec a který po něm ona zdělila, jsou vítáni všichni, kdo kážou slovo Boží, ať už králové vymýšlejí jakékoliv zákony a jejich nohsledi přísahají, na co chtějí. Na to sir John nic neřekl – což pro ni bylo nejhorší možné znamení. Jen zafal zuby a do hodiny odjel zpět za tou francouzskou čarodějkou, která ho omámila.

Avšak ještě než odjel z Mortonu, povolal své zvědy. Toužil chytit manželku v prudkém sevření a potrestat ji za vzpurnost. Svými puritánskými způsoby ho přiměla ji nenávidět. Odpočítával dny,

než přijel posel, až k okraji vysokých kožených bot potřísněný blátem, a sdělil mu, že paní sezvala mumlavé puritánské kazatele z okolí na modlitební shromáždění spojené s hostinou a přespáním na zámku. Sir John se usmál, dal poslovi pět zlatáků za vynaloženou námahu, okamžitě sedl na koně a ujížděl několik dlouhých dní, dokud nedorazil do Mortonů. Přijel právě včas, neboť to byl den, kdy se mělo konat modlitební shromáždění. Na venkově se tehdy obědvalo v jednu hodinu. Velké panstvo v Londýně si možná dává načas a obědvá ve tři odpoledne, avšak Mortonové se vždy drželi starých dobrých způsobů, a když sir John vjel do vesnice, kostelní zvony odbíjely dvanáctou a on věděl, že může koni povolit udidlo. Letmo pohlédl na kouř, který kvapně stoupal, jako by se linul z čerstvě prohrábnutého ohně, těsně za lesem, v místech, kde jak věděl, stál kuchyňský komín sídla. Zastavil se v kovárně a s předstíraným zájmem se vyptával kováře na stav podkov svého koně, avšak jeho odpovědi si příliš nevšímal, jelikož ho více zajímal starý sluha z Morton Hall, který se polovinu dopoledne potloukal kolem kovárny – lidé si později domysleli, že tam měl se sirem Johnem dohodnutou schůzku. Když rozhovor skončil, sir John se napřímil v sedle, odkašlal si a hlasitě pronesl:

„Rmoutí mě, že je paní tak vážně nemocná.“ Kováře to zarazilo, protože o chystané hostině na zámku věděla celá vesnice, vykoupila se kvůli ní všechna jarní kuřata a porazila se jehňata, protože kazatelé v těch dobách věděli, co je to pořádný půst, co je pořádný boj, co je pořádná modlitba (a občas se modlili tři hodiny bez přestávky), a věřte mi, že věděli, co je pořádné jídlo, a dovedli hodovat.

„Paní že je nemocná?“ otázal se kovář, jako by pochyboval o slovech starého upjatého sluhy. Ten by ho rád setřel příkrým slovem (kdyby býval byl u Worcesteru a bojoval na správné straně), avšak sir John ho zarazil.

„Má paní je velmi nemocná, mistře Foxi. Hlavně v těchto místech,“ pokračoval a ukázal si na hlavu. „Přijel jsem, abych